

Østfoldslekt

Digitalt medlemsblad nr. 1-2025

SLEKT OG DATA
ØSTFOLD

INNHOOLD

3. Lederspaltan, ved Henning Pytterud
5. Glimt fra høstens møter I: DNA med David Howden
8. Et arvet amerikabrev, av Kjersti Bolstad
15. Glimt fra høstens møter II: De reisende, med Kai-Samuel Vigardt
17. Datahjørnet, av Henning Pytterud: Hvor er dataene mine sikre?
19. Kick-off for «Crossings200»
21. Glimt fra slektsforskerdagen 2024 ved Riksarkivet i Oslo
29. Fra Trøgstad til Amerika, av Ann-Helen Teig Ringstad
38. *FamilySearch* Del II: *Family-Search* i jakten etter utvandrere, av Margaret H. Strand
44. Tips for slektsgranskere, av Margaret H. Strand

Bildet på forsiden:

Søsknene Thorpe fra Trøgstad, som emigrerte til USA. Bildet, som er i familiens eie, er tatt hos fotograf i Faribault i Minnesota. Se artikkelen av Ann-Helen Ringstad på side 28.

Aktivitetskalender

Lørdag 25. januar kl. 11.00, medlemsmøte på Bøndernes Hus i Råde: Hvordan finne emigranter? ved Margaret H. Strand

Mandag 27. januar kl. 18.30 i Lionshuset, Skjeberg: Legacy brukermøte.

Torsdag 13. februar kl. 18.30 i Askim Museum: Medlemsmøte, ved Kai-S. Vigardt

Lørdag 22. februar. kl. 11.00 i Bøndernes Hus i Råde: Medlemsmøte: «Kunstig intelligens og slektsforskning» ved Hans-Olav Oldrup Johnsen, Slekt og Data Telemark

Mandag 24. februar kl. 18.30 i Lionshuset, Skjeberg: Legacy brukermøte.

Torsdag 13. mars kl. 18.30 i Askim Museum: Medlemsmøte:

Lørdag 22. mars kl. 11.00 i Bøndernes Hus i Råde: Årsmøte 2025; Petter Lilleby om Slekt og Datas ressurser

Mandag 31. mars kl. 18.30 i Lionshuset, Skjeberg: Legacy brukermøte.

Torsdag 24. april kl. 18.30 i Bøndernes Hus, Råde: Medlemsmøte:

Mandag 28. april kl. 18.30 i Lionshuset, Skjeberg: Legacy brukermøte.

Torsdag 22. mai kl. 18.30 i Bøndernes Hus i Råde: Medlemsmøte

Mandag 26. mai kl. 18.30 i Lionshuset, Skjeberg: Legacy brukermøte.

.....
KURS i bruk av slektsprogrammet LEGACY ved Jan Wikander, følgende onsdager kl. 18.00-21.00 i Lionshuset, Skjeberg: 5. mars, 12. mars, 19. mars og 26. mars.

Påmelding til [nestleder Laila S. Storli](#) innen 25. februar. Maks 20 deltakere. Kursavgift medlemmer 400,-, ikke medlemmer 800,-

.....
Nærmere opplysninger om foredragsholdere, kurs mm. vil bli sendt ut i forveien pr. e-post.

Kjære medlemmer!

Jubileumsåret 2025

Året har rukket å bli noen uker gammelt. Det er minst to viktige ting for Slekt og Data. Vi introduserte «**kildeveviseren**» på slutten av 2024 og i år vil vi få praktisk erfaring med systemet. Vi håper at systemet vil være til hjelp med å finne kilder som er mindre kjent. Vi ønsker oss tilbake-meldinger om bruken og ikke minst tips om kilder som bør legges inn.

Kildeveieviseren har egen nettside: www.kildeveviseren.no.

Vi er inne i tohundreårsmarkering av starten på utvandring til USA. I sommer er det 200 år siden sluppen «Restoration» forlot Stavanger med kurs for New York. Mange av passasjerene slo seg ned i «Fox River» settlement. I dag er det et veikryss noen kilometer sydvest for Chicago som heter Norway. Amerikanerne kaller disse første immigrantene for «sloopers» og mange av dem er gravlagt i nærheten av Norway.

Selv om det er utvandringen som hovedsaken under overskriften «200 Crossing» vil også andre migrasjoner få oppmerksomhet. Hvis noen sitter på korrespondanse, bilder eller historier fra emigrasjon til USA eller andre migrasjoner, vil vi gjerne høre om det.

Jeg ønsker alle et godt jubileumsår!

Henning Pytterud

Innkalling til

ÅRSMØTET 2025

Sted: Bøndernes Hus i Råde

Tid: Lørdag 22. mars kl. 11.00-13.00

Frist for innsendelse av forslag til behandling er 22. februar. Regnskapet og årsberetningen for 2024 samt saksdokumentene vil bli sendt ut i forveien.

Etter årsmøtet får vi høre fra Petter Lilleby som vil fortelle om alle de spennende ressurser som gjemmer seg på nettsidene til Slekt og Data, både sentralt og lokalt.

Forfriskninger. Velkommen!

DNA med David W. Howden

Det var stort oppmøte lørdag den 19. oktober til et populært tema. David Widerberg Howden, som bl.a. er styremedlem i Norsk Slektshistorisk Forening og engasjert i Norgesprosjektet DNA, holdt en interessant presentasjon om bruk av DNA-testing i slektforskning. David Howden ble født i Moss, fortalte han, men bor for tiden i Tønsberg. Han arbeider på deltid som lærer, ved siden av å være engasjert i mange forskjellige prosjekter tilknyttet DNA, bl.a. for TV-programmet «Åsted Norge».

Styreleder Henning Pytterud delte noen personlige erfaringer som illustrerte at det ikke alltid gir like gode resultater å laste opp resultater av ett selskaps DNA-test til et annet selskap.

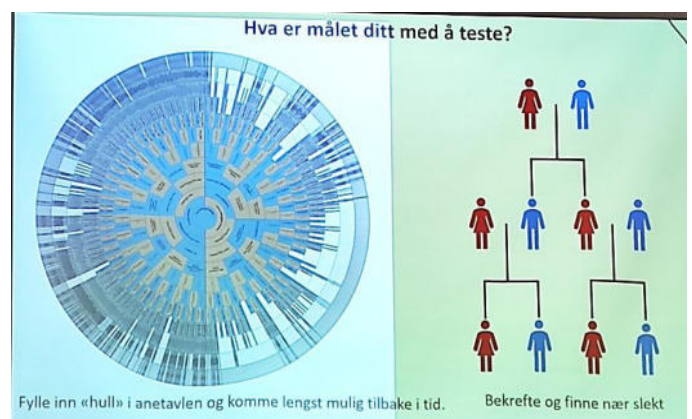
Howden innledet med å gi oss et glimt i hvilke av våre personlige trekk skyldes vår DNA, bl.a. vår forkjærlighet for enkelte nytelsesmidler slik som kaffe, og vårt utseende.

Når vi skal gå i gang med DNA-testing for første gang, er det viktig at vi tenker igjennom hvilke konkrete mål vi har: ønsker vi å finne aner og fylle ut slektstreet mest mulig; håper vi å oppdage ukjente slektninger?

Howden nevnte én av flere fordeler med å oppspore levende slektninger: at de kan være i besittelse av bilder av felles aner og slekt som ikke vi har.

Litt om DNA-testing

Howden nevnte de viktigste DNA-selskapene, *MyHeritage*, *Ancestry.com*, *FamilyTree DNA* og *23andMe*. Alle disse tar autosomale tester, men

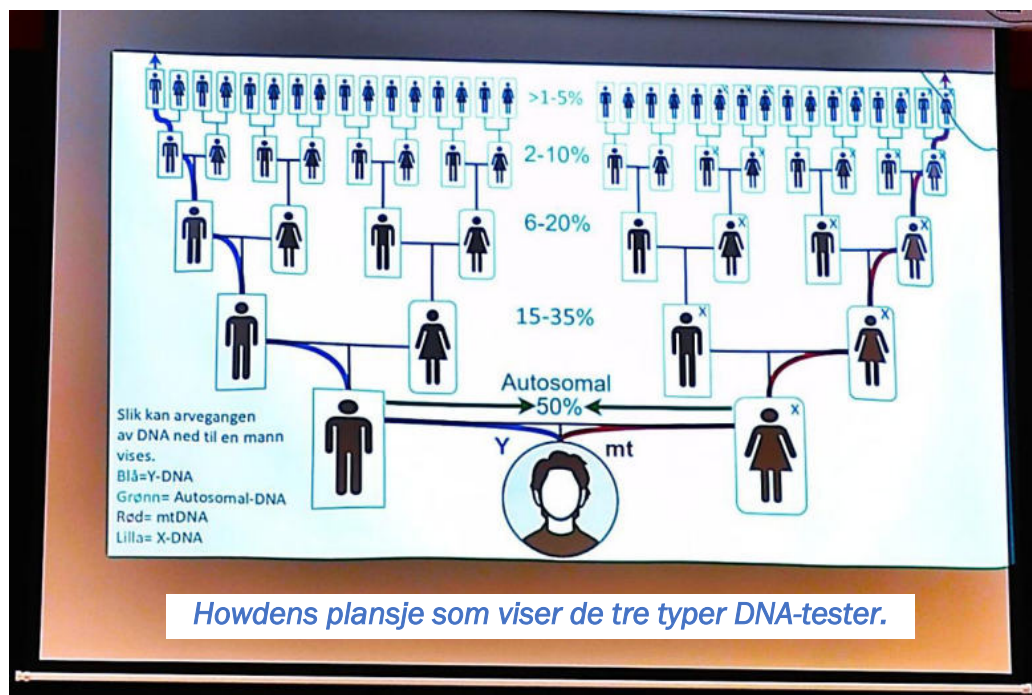

Hva er målet ditt med å teste: utvide slektstavlen eller finne nære slektninger?

kun *FamilyTreeDNA* tar Y-DNA test, som følger farslinjen; og mitokondrielt DNA (ofte kalt mtDNA) som følger morslinjen. Autosomale tester gir opplysninger om de nærmeste 5-6 generasjoner, fikk vi høre, mens Y-DNA og mitokondrielt DNA tar oss langt tilbake i tid.

David W. Howden

Vi arver 50% av vår DNA fra hver av våre foreldre, ble vi fortalt. Men søsken arver forskjellige deler av mors og fars DNA, noe som resulterer i forskjellige trekk på tross av felles opphav. Til og med eneggede tvillinger kan ha små forskjeller i sitt DNA.

Han viste hvordan våre kromosomer alltid er i par, 23 par, som inneholder arvematerialet vårt. En av disse er kjønnskromosomet og består av enten to X-kromosomer (XX-kvinner) eller en X og en Y-kromosom (XY-menn). Derfor kan Y-DNA-tester tas kun av menn. mtDNA-tester, derimot, kan tas av begge kjønn. Det finnes forskjellige versjoner av Y-DNA tester som viser mer avanserte funksjoner, men disse er betydelig dyrere.

Howden forklarte at Y-DNA arves omtrent uforandret fra far til sønn, men at det kan oppstå små mutasjoner omtrent hver tredje generasjon. mtDNA kan arves uforandret i opptil 2500 år.

Her i Norden gir *MyHeritage* som regel nærmere treff enn *Ancestry*, mente Howden, selv om sistnevnte har større database på verdensbasis.

Selv om man får store antall treff, bør man fokusere på de nærmeste, dvs. de som vi deler største segmenter arvestoff med. Dette måles i cM (centimorgan).

Hvordan tyde resultatene

Howden viste eksempler fra sitt eget og andres slektstrær og DNA-resultatene i *FamilyTreeDNA*

og forklarte fremgangsmåtene man kan bruke for å tyde resultatene av autosomale tester. Vi må se på slektstreet, om vi har noen felles treff, eller et bestemt geografisk område til felles med andre.

Howden forklarte hvordan «AutoClusters», et automatisk verktøy i *MyHeritage*, viser grafisk hvordan ens DNA-treff kan stamme fra felles aner ved at de grupperes sammen.

Vi fikk også se hvordan triangulering viser hvilke DNA-segmenter vi har til felles med våre matcher, f.eks. i *MyHeritage* sin kromosomleser.

Og vi fikk en kort innføring i haplogrupper, genetiske befolkningsgrupper med felles opphav. Disse gis betegnelser som er en kombinasjon av bokstaver og tall. Haplogrupper beregnes vanligvis fra Y-DNA eller mtDNA, men hvilke etniske grupper man tilhører får man også en del opplysninger om fra autosomale tester.

Han nevnte hvordan inngifte virker på DNA-resultater, det at forholdsvis nære slektninger gifter seg. «Anesammenfall» ser vi tydelig i tradisjonelle anetavler, når vi blir oppmerksomme på at de samme personene opptrer i flere enn ett ledd.

Howden nevnte også to andre selskaper der man kan laste opp resultater av DNA-tester og få tilgang til større genealogiske databaser og mer nyanserte funksjoner for å beregne slektskap: [DNA-Painter](#) og [GEDMATCH](#).

DNA for å løse slektsgåter

I en del tilfeller kan man fylle ut ukjente ledd i sitt slektstre ved hjelp av DNA. Man må først kartlegge hva som er kjent. Det kan f.eks. være tilfellet der en person har ukjent far. Ved å kartlegge hvilke DNA-treff stammer fra morsiden, må eventuelle matcher til vedkommende som ikke hører hjemme der komme fra farssiden.

DNA for å løse kriminalsaker

Howden fortalte om sitt bidrag til å løse en kriminalsak. Han har deltatt som slektsforsker i flere episoder av TV-programmet «Åsted Norge», bl.a. i den om en baby som var blitt funnet i en søppelcontainer 29 år tidligere. En mann hadde hørt klynkelyder og fant det nyfødte barnet i en pose. Babyen, som fikk navnet Josefine fra redningsmennene, kom først på Ullevål sykehus til intensivbehandling, så på barnehjem. Gjentatte forsøk på å etterlyse hennes biologiske foreldre hadde ikke gitt resultat, så spebarnet ble adoptert. Først i slutten av tenårene fikk hun vite hvordan hun ble funnet. Hun ønsket selvfølgelig å finne ut hvor hun kom fra.

Fra Howdens presentasjon

Flere mulige spor i saken, bl.a. om en potensiell far til barnet, hadde ikke ført frem. Takket være et møysommelig etterforskningsarbeid, som inkluderte analyse av resultatene av DNA-prøver, kombinert med tradisjonell slektsforskning, klarte Howden og teamet som jobbet med dette å finne den biologiske moren til lille Josefine, som nå het Ingrid. Ingrid fikk derfor vite om sitt opphav og fikk kontakt med sin biologiske mor, noe som ikke hadde vært mulig uten DNA-testing. Og moren fikk profesjonelt hjelp til å bearbeide traumaet hun hadde fortrent.

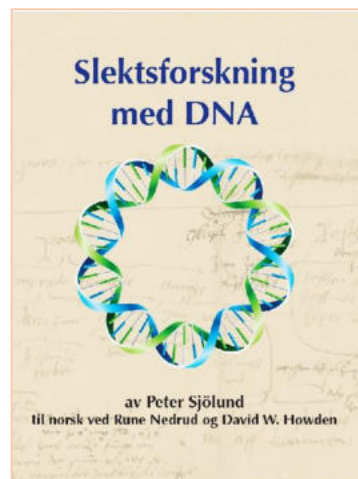
Vi fikk også høre om en annen kriminalsak Howden hadde jobbet med, der DNA-prøver av blodspor bidro til å avsløre gjerningsmannen.

Kjente aner?

Howden nevnte noen eksempler på personer som mente (eller ønsket å tro) at de var i slekt med kjente personer eller adelige, der DNA testing viste at dette ikke kunne stemme; samt andre eksempler som bekreftet slektskapet.

Han fortalte også at DNA-testing av arkeologiske levninger, fra Sverresborg i Trondheim har bevist at de var fjerne aner til levende personer.

Bok om bruk av DNA i slektsforskning

David Howden har også bidratt, sammen med Rune Nedrud fra Slekts-historisk Forening, til den norske versjonen av Peter Sjölands bok, *Slektsforskning med DNA*, som ble utgitt av Slekts-historisk Forlag i 2019.

Slekt og Data og DNA

Slekt og Data har en del opplysninger om DNA-testing på sine nettsider:

<https://slektogdata.no/nb/de-vanligste-sporsmalene-om-dna-testing>

Norgesprosjektet DNA

Dette er et prosjekt innenfor *FamilyTreeDNA* som Howden er engasjert i. Har man testet seg hos *FamilyTreeDNA* og har norske aner, eller laster opp testresultater fra *Ancestry* eller *MyHeritage*, kan man være med i dette prosjektet.

Les mer om Norgesprosjektet her:

<https://www.norwaydna.no/>

Referat og bilder ved Margaret H. Strand

Et arvet amerikabrev

av Kjersti Bolstad

Blant gamle papirer etter min svigerfar dukket det opp et gammelt amerikabrev. Skriften var svak og utydelig, og papiret var slitt. Brevet bar preg av å ha blitt holdt av mange hender og lest utallige ganger. Det hadde kanskje gått på omgang, slik at nære og fjerne slektninger og naboer kunne få lese hva en utvandrer hadde å fortelle fra Amerika.

Brevet var stilet til «Kjere Langt fraverende Moder», og avsluttet med «Hils alle fra mig», altså ingen navn her. Datoen var 3. august, men ikke noe årstall. Nysgjerrigheten var vakt: hvem var brevet til? Hvem hadde skrevet det, og når?

Aller først måtte jeg gjøre et forsøk på å tyde hva som stod i brevet. Egentlig var det ganske uleselig, men etter å ha skannet det, og fått det opp på en skjerm der det kunne forstørres, gikk det bedre. Enkelte ord var helt umulig å tyde. Andre ord, spesielt i margene, var gnidd bort av alle hendene som hadde holdt i brevet. Likevel var det mulig å gjette en del av de uleselige ordene ut ifra sammenhengen. I transkripsjonen min er gjettede ord satt i parentes og kursiv, og helt uleselige ord står bare slik: (...). Rettskrivingen er det så som så med, likedan tegnsetting, men dette er beholdt likt originalen i transkripsjonen.

Brevet begynner riktig så positivt. Brevskriveren forteller at de har helsen, og at de har fått en sønn som vokser og har det bra. Han forteller om sitt arbeid, at han er blitt «Section foreman». I henhold til det trykte brevhodet, kan vi slutte at han arbeider ved Chicago, Milwaukee & St. Paul Railway, på Bird Island Station, og det høres ut som han er fornøyd med lønnen på 45 «daler» pr. måned.

Etter hvert kommer det frem litt andre nyanser i det han skriver. Han har det kanskje trangt og strevsomt i hverdagen. Det kan ikke ha vært lett å komme til Amerika og etablere seg etter en lang og sikkert strabasiøs reise, og sannsynligvis uten særlige midler. Det var vel håpet om bedre tider som drev de fleste som utvandret, noe som tydeligvis gjelder vår brevskriver også. Han setter sin lit til Gud: «om Gud vil vere med mig», skriver han, og håper han får beholde arbeidet og tjene penger så han kan sende litt til moren, og kanskje kjøpe Amerika-billett til henne, som han vet har det

hardt. Og så er det vemod og savn av alle dem han er ganske sikker på at han aldri mer vil se i dette livet, men som han håper å se igjen i det neste. Han skriver at han har fått prøve mange sorgens stunder. Men tilbake til Norge vil han ikke reise så lenge han ikke har penger nok til å kjøpe seg en eiendom han kan leve av.

Til slutt i brevet spør han etter flere navngitte personer; familie og antakelig naboer. Så hvem er det han spør etter?

Det er Nils, Marthea, «lille Pettera» og «morbroder». Dessuten lurte han på hvordan allting er på Waal og Waalsstuen.

Med disse navnene har jeg fått et utgangspunkt for å finne ut hvem som har skrevet dette brevet. Jeg vet at min manns oldemor i Åmot i Østerdalen het Marthea. Hun var født 15. sep. 1858, og hadde tre brødre. Etter det vi var blitt fortalt før, hadde alle reist til Amerika.

De var:

- Ole Pedersen Rønning/Ole Pedersen Vaalseie f. 15. jan. 1855
- Nils Pedersen Rønning/Nils Pedersen Lillehoug, f. 6. mar. 1861
- Peder Pedersen Rønning /Peder Pedersen Vaal, f. 27. sep. 1864

Etter å ha bladd i kirkeboken for utflyttede fra Åmot i årene 1880 – 1890, fant jeg omsider at Peder Pedersen Vaal ble skrevet ut av kirkeboken i april 1885, for å reise til Amerika.

Nils Pedersen Rønning og søsteren Marthea foran stua på Lillehaug, Åsta. Sammen med ukjent barn fra fattigvesenet. Ca. 1916-1920.

Sannsynligheten for at han reiste ut fra Kristiania var stor, så da var det å bla videre i emigrantprotokoller, denne gangen i Utflytterregister over Kristiania for 1885.

På side 352, løpenr. 2099, finner jeg at Peder P. Rønning reiste med SS «Juno». Det oppgitte bestemmelsesstedet var Milbank (en by i Sør-Dakota).

Skipsavgangen fra Kristiania var 24. apr. 1885.

Videre søk etter Peder P. Rønning gjøres nå i *Ancestry*. Her finner jeg at han gifter seg med Gjertrud (senere kalt Gertie) Eidal Løvtuen i Prairie Farm, Wisconsin den 12. desember 1890. Jeg finner også at de fikk en sønn, Melbert Peter, den 27. mai 1891. Brevskriveren forteller jo at han og konen fikk en sønn den 27. mai. Da går jeg ut ifra at brevet må være skrevet den 3. august i 1891, og at det er Peder Pedersen Rønning som skriver til sin mor, Marte Olsdatter, som da bor på Lillehaug i Åmot.

De andre Peder spør etter i brevet, er først Nils. Peders bror Nils, skal etter det som er blitt fortalt, også ha vært over i Amerika. Jeg har ikke funnet

noen kilder for dette, men siden Peder i 1891 spør om han akter å komme tilbake, antar jeg at det må ha vært i tidsrommet mellom folketellingen i 1875 og 1891. I henhold til folketellingen i 1891, bor Nils da sammen med sin ugifte søster på Lillehaug, og livnærer seg som tømmerhugger og fløter. Nils forble ugift, og han bodde på Lillehaug sammen med sin ugifte søster Marthea til hun døde 25. september 1932. Nils døde på Lillehaug 10. august 1944.

Marthea, som nevnes i brevet, er søsteren som Peder skrev at han også gjerne ville hjelpe til «noget godt for hende i fremtiden». Hun var ugift, med to små barn da Peder reiste. Det var nok ganske hardt å klare seg for en ugift mor på 1880-tallet, så Peders bekymring og ønske for søsteren kan man godt forstå. Det var søsterdatteren «lille Pettera», (Petra Karinusdatter, født i 1881), som vinket Peder av gårde den morgenen i 1885, da han reiste, og sa han måtte komme «ijen stragst».

En morbror med barn er nevnt i brevet, men så langt har jeg ikke forsket.

Så er det Waal og Waalstuen som nevnes. Tidligere var Ole Andersen og Maren Gundersdatter husmannsfolk på Vaalsrønningen. De var Peders mormor og morfar, og de hadde i 1865 hatt hans eldste bror Ole til oppfostring, så her var det nok fremdeles kjentfolk da brevet ble skrevet.

Broren Ole, derimot, spørres det ikke etter i brevet. Det er naturlig, for via *Ancestry* finner jeg ham også i Amerika. Antakelig bor brødrene forholdsvis nær hverandre. Jeg har ikke greid å oppspore noen utvandrerpapirer for Ole Pedersen Rønning fra Norge, men ved søk i *Ancestry* finnes begge brødrene med familier i folketellingen 1900. Begge bor da i Chippewa County i Minnesota.

Via kirkeboksøk i Digitalarkivet, ser man at Ole flyttet fra Åmot til Stor-Elvdal i februar 1878. Han giftet seg med Inger Evensdatter Bjørnstadbakken (Glomstad) senere det samme året. Han er da oppført med yrke: brobygger. Ole og Inger får tre barn i Norge; den siste ble født i mars 1882. Etter dette finner jeg ingen oppføringer for noen av dem i norske kilder, så sannsynligvis utvandret familien senere på året 1882. Det stemmer da også med det oppgitte immigrasjonsåret i folketellingen for 1900 i Chippewa County, Minnesota.

Hvordan gikk det så med de to brødrene i Amerika? Jeg kjenner ikke til særlig mere enn det man kan lese ut fra de amerikanske folke-

tellingene, og fra noen personsøk i *Ancestry*. Nedenfor følger derfor kun en kort oppsummering av det jeg hittil har funnet ut om livet deres «over there».

Vår brevskriver Peder Pedersen Rønning og konen Gjertrud/Gertie fikk i alt ni barn sammen, hvorav ett tvillingpar.

I 1900 bor Peder, 36 år gammel, med familien i South Main Street, Tunsberg, Chippewa, Minnesota. Peder arbeider fortsatt som «Section Foreman» ved jernbanen, akkurat som han skrev i brevet. Han og Gertie har nå fått fire av sine ni barn. Sammen med familien bor svigermoren, svogeren og en leieboer. Huset leier de. Det står også anført at han kan lese, skrive og at han kan snakke engelsk.

I 1910 bor familien i Watson, Chippewa, Minnesota. Peder er nå innehaver av egen restaurant/serveringssted. De bor i leid hus. Nå er barneflokket blitt til 8. Ingen andre beboere. I 1920 er bostedsadressen igjen South Main Street, Tunsberg, Chippewa, Minnesota, i et hus de eier, men som er belånt. Kanskje er det samme huset som de bodde i, i 1900. Peder er nå blitt 56 år gammel, og er lønnsinntaker. Han er vaktmester ved en skole.

Statsborgerskap har han også fått. De to eldste barna har flyttet ut. Det yngste barnet er kommet til, og han har blitt 8 år gammel. Svogeren bor igjen sammen med familien.

I 1930 er igjen bostedsadressen Watson, i et eid hus. Verdien på huset er oppgitt til 3000\$. Det står også at familien ikke har radio-apparat. Peder er vaktmester ved rådhuset. De to yngste sønnene bor fortsatt hjemme. Svogeren bor der også ennå.

11. februar 1936 dør Peder Pedersen Rønning i Watson, nesten 72 år gammel.

Hans bror Ole Pedersen Rønning og konen Inger/Eda/Ida fikk i alt åtte barn sammen.

I 1900 bor Ole, 45 år gammel, med familien i Montevideo, Chippewa, Minnesota. Han har fått statsborgerskap. Han arbeider som «Road Master» ved jernbanen. Det står at han kan lese og skrive, og at han kan snakke engelsk. De bor i leid hus. Han og Inger/Ida har nå syv barn boende hjemme. De to eldste, som var født i Norge, er flyttet ut.

I 1910, da Ole er 55 år gammel, bor familien fortsatt på samme sted, og han har samme arbeide fremdeles. Huset eier han, men det står at det er belånt. Kun fire barn er boende hjemme.

*Ole Pedersen Rønning
og datteren Lynnea i Minnesota 1917*

I 1920 er Ole 64 år gammel, og familien bor fortsatt i Montevideo, Chippewa, Minnesota. Han arbeider som «overseer» ved jernbanen, noe som vel kan oversettes med formann. Nå bor han i et leid hus, ifølge folketellingen.

*Ole P. og Gertie Rønnings hus og hage i
Montevideo, Chippewa, Minnesota*

17. september 1928 dør Ole Pedersen Rønning i Chippewa, Minnesota, 73 år gammel. Her er det masse å gripe tak i for videre forskning, men her stopper foreløpig denne historien.

Ole P. Rønning med konen Gertie, og to av døtrene, Amalie og Edith, foran huset deres i Montevideo, Chippewa, Minnesota

Tre av barna til Peder Pedersen Rønning besøkte våren 1973 slektninger i Åmot. Her er den yngste sønnen, Clyde, foran til venstre på bildet (med hatt). Damen med hvit veske er en av søstrene hans, Clara, eller Frances, som han reiste sammen med. Mellom dem står deres norske kusine (Martheas datter Magna Bolstad, f. Augustinusdatter Lillehaug, min manns farmor). Bildet er tatt foran Magnas hus på Åsta.

CHICAGO, MILWAUKEE & ST. PAUL RAILWAY.

Division,

Bird Island

Station,

August 3.

Kjære Langt fra værende Moder
 Gudet nu er længere en lang tid siden jeg
 hørte noget fra dere saa vil jeg nu til sende det
 Linnær Kasketen ikke hover faat mine sidste
 da jeg intet svar hover faat. Jeg vil for det
 første underste dere om at vi er ved Hilsen
 og det som gudi ønsker vi at høre fra dere
 jeg vil da meddele dere at vi den 27 May
 aarvelskabt. Søn som vognen og bliver
 her og vi ønsker at Guds vil det
 vi skal om nogle uger sende dere hans fotografi
 jeg vil ogsaa fortælle dere at jeg nu er bleven
 Section Foreman jeg havde Section i
 en liden stund men saa blev jeg flyttet
 hid til Bird Island den 28 Ma
 jeg hover nu 45 Daler Moanedere om Gud
 vil vere med ^{med} saa jeg faar beholde det
 intet saa faar jeg nu lit mere Penger
 jeg nu snart ende dig lit ret som det er
 ikke skal lide nogen nyt og skal ønsked du
 veret hermed som Kjære Moder som skulde

CHICAGO, MILWAUKEE & ST. PAUL RAILWAY.

..... **Division,**
.....**Bird Island Station,**

Aug. den 3.

Kjere Langt fraverende Moder.
Da det nu er hengaaen en lang tid siden jeg hørte noget fra dere saa vil jeg nu tilsende dere (noen)
Linnier kanske dere ikke haver faaet mine siste (...) da jeg intet svar haver faaet. Jeg vil fordre første underrette dere om at vi er ved (Helsen) Og det (same) gode ønsker vi at høre fra dere. Jeg vil da meddele dere at vi den 27 May (fik) (aas en) velskabt Søn som vogser og bliver (stor) og vi ønsker at Gud vil det (.....)
Vi skal om nogle uger sende dere hans fotografi. Jeg vil ogsaa fortele dere at jeg nu er bleven Section foreman jeg havde Section i (...) en liden stund men saa blev jeg flyttet hid til Bird Island den 28de Mai.
Jeg haver nu 45 Daler maaneden om Gud vil vere med mig saa jeg faar behaalde dete Arbeid entid saa faar jeg nu lit mere Penger saa (kan) jeg nu snart sende dig lit ret som det er saa (du ikke skal lide nogen nød. Jeg (...) ønsked du (havde veret her med aas Kjere Moder saa skulde du ingen nød behøvd at lidet vis du tror at du kan staa det saa skulde jeg meget jerne sende dig Billett saa du kunde faa kaame til mig du behøver alderig at frygte for at du behøver at lide nogen nød med aas du behøver ikke at tenke at min Kone bliver slem ved dig for hun vilde blive glad over din Kaame. Saa du vilde blive Hjertelig modtaget her af din Søn og Datter. Saa lenge vi lever saa langt fra
ver andere saa er det ikke godt alderig haver jeg det noget godt
saa lenge vi er saa langt fra verandere og jeg ved for vist det er
hart for dig og ikke liger jeg til at Reise Hjem saa lenge som jeg ikke haver Penger nokk saa jeg kan kjøbe mig en
Eindom som jeg kan leve af. Worledes er det med Nils agter

han at kaame her i jen eller ikke jeg vil ikke raade ham fra
eller til han ved selv vorledes det er her vis han vil kaame
saa skal jeg Hjelpe ham over vorledes lever Marthea vorledes
er det med lille Pettera lider hun nogen nød jeg kan alderig
gleme hende jeg synes ennu jeg ser hende den maargen jeg Reiste da hun
sagde du faar Komme ijen stragst (Mattea) jeg skulde ønske
jeg havde hende hersaa skulde jeg gjøre alt mit beste for at
Hjelpe hende til noget godt for hende i fremtiden. Men vor
Skebne er vel saaledes (lovat/lavet) saa vi faar ikke se hinanden
mere i dete Livet Gud maatte Hjelpe aas saa at vi maate faa
mødes hisset for ei mer at skilles saa skal alt vere godt for
vi ved dette Livet er snart ent det er bare enliden tid men den Korte tiden det varer saa er det mange tunge Saargenes
stunder vist haver jeg faaet erfaret det og jeg ved forvise du haver
faaet Prøvet dem men vi vil haabe at alt engang skal blive
til det omvente næmlig at vi faar Live tilsamen i fryd og Glede
for ei mer at skilles maatte Gud Hjelpe aas dertil.

Worledes er det med morbroder og hans Børn er dem alle ved Helsen
vorledes er det med hans Kone er (A...) Folkene kommet tilbage
er der nogen anden Kommen tilbage vorledes ar alting paa Waal og Waalstuen. Af Nyheder ved jeg ingen at fortele som er til nogen interesse for dere. Nu begynder Harwisten her og Grøden ser laavende ud over alt og vi haver haft en god Sommer saa langt ingen Hede og
intet Stugt Weier. dermed faar jeg slute for denne gang. Hils alle fra mig

Brevet transkribert av Kjersti Bolstad

De reisende, ved Kai-Samuel Vigardt

Slekt og Data Østfold er så heldig å ha en ressursperson i styret med store kunnskaper om både de reisendes historie i Norge, og om arkivkilder, spesielt de som skjuler seg i de lokale arkivene.

Lørdag den 16. november ga Kai-Samuel Vigardt oss en innholdsrik presentasjon om «De reisende», deres opprinnelse; den forfølgelse de ble utsatt for, mer av myndighetene og presteskapet enn av den jevne befolkningen; om deres kultur; lovverket som berørte dem; samt eksempler på enkeltpersoner og familier og de utfordringene de møtte. Vi fikk se eksempler fra kilder som ikke bare omhandler «taterfolket» men er viktige kilder for alle som forsker på norske aner.

Møtet, som var siste medlemsmøte før jul, ble avsluttet med servering av julegrøt.

Leder Henning Pytterud ønsket velkommen. En del av de tilstedeværende hadde selv «reisende» aner.

Blant reisende, ble mange familier splittet som resultat av myndighetenes fornuftspolitikk. Familier ble fratatt barn, som ble plassert i «gode kristne» fosterfamilier eller i barnehjem; familier ble sendt til arbeidskolonier slik som Svanviken i Møre og Romsdal, hvor de angivelig skulle lære å bli bofaste. «Foreningen til Modarbeidelse af Omstreifervæsenet» og senere «Norsk misjon blant hjemløse» drev disse institusjonene. Målet var angivelig å «omskolere» taterne til å bli fastboende, produktive medlemmer av samfunnet, men bidro til å frata dem deres språk, kultur og identitet, i likhet med fornuftspolitikken som ble ført i nord mot samene og kvenene. Tvangsassimilering på oppdrag av staten foregikk helt opp til 1989, dvs. i over 90 år. Riksarkivet har 55 hyllemeter med sperrede kilder om dette.

Vigardt understreket at det derfor er av stor betydning for romanifolk i dag og deres etter-

kommere å få kartlegge sine slekter og finne ut hva som ble av de bortsatte barna.

Fra Vigardts presentasjon

Romanifolket har en 500 år lang historie i Norge, ble vi fortalt. De var en nomadisk folkegruppe med opphav i India, og har tradisjonelt livnært seg ved håndverk (blikkenslagere, vevskjebindere, messingsmeder mm.) og handel. Musikk har vært viktig i deres kultur, og de reisende var viktige formidlere av folkemusikk mellom bygdene i Norge. I tidligere tider ble de nevnt i kildene ved yrkesbetegnelser, men senere ble de stemplet som «omstreifere».

Varene de reisende solgte på bygdene (sysaker, stoffer, kniver, husgeråd mm.) var viktige i en tid da det var langt til nærmeste landhandel.

Typiske hatter brukt av reisende menn, og eksempler på kunstferdige taterkniver og slirer.

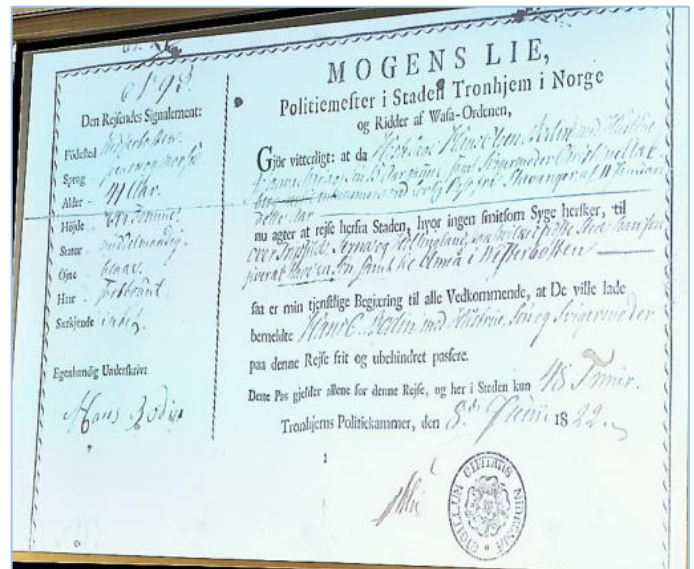
Formannskapslovene av 1837 var begynnelsen på inndelingen av landet i kommuner, og lokalt selvstyre. Da ble det mer oppmerksomhet på de som ikke var fast bosatte, og formannskapene ønsket ikke å ha ansvar for betlere fra andre prestegjeld. Tidligere hadde det vært kirkens ansvar å ta seg av de fattige. I 1845 kom den første Årsberetningen om Fantefolket, og de ble registrert i diverse lister gjennom hele 1800-tallet.

Vigardt forklarte så hvilke kommunale arkiver er viktige i kartlegging av de reisendes liv: kilder fra helserådet; skole; bidrag; barnehjem; stemmerett; folketellinger; vergeråd og barnevern; samt fattigvesenets og sosialkontorets dokumenter. Fattigloven av 1863 ga kommunene ansvar for støtte til foreldreløse barn, sinnsyke og vanføre, gamle og syke, ugifte mødre og forlatte kvinner med barn; samt støtte til sykepleie, fødselshjelp og gravferd.

Hjemstavsprotokoller er viktige og ofte meget detaljerte kilder, som forteller mye om en persons opphav og liv.

Reisepass ble også nevnt. Det var krav om pass for innenlandske reiser frem til 1860, og de ble utstedt for kun én enkeltreise. De måtte leveres inn etter bruk, og få originaler er bevart. Men mange passprotokoller finnes i Digitalarkivet, med fortegnelser over utstedte pass og fremviste pass.

Reisendekartet.no forteller om plasser tater bodde, spesielt i området Østfold og Västre Götaland.

Vigardt viste frem et eksempel på et reisepass, utstedt av politimester Mogens Lie til Hans Olsen Bodin i 1822 for en reise fra Trondheim til Umeå.

Nettsiden Norgeshistorie forteller om to tellinger som ble tatt av omstreifere, i henholdsvis 1927 og 1935. «Sigøynerparagrafen» i fremmedloven av 1927 kan man lese om i Lokalhistorie-wiki.

Vigardt fortsatte med å snakke om de reisendes vilkår under okkupasjonstiden, og ga eksempler på noen som klarte å rømme til Sverige.

Han fortalte så om Ludvig Karlsen, leder av en menighet i pinsebevegelsen, som bygde opp Evangeliesentret. Blant bøkene han utga var Romani-folkets ordbok.

Ludvig Karlsen

Referat og bilder ved Margaret H. Strand

Hvor er dataene mine sikre?

Dette spørsmålet dukker opp fra tid til annen. Svaret i dag er ikke det samme som for noen år siden. Vi har fått nye lagringsmuligheter og noen av de gamle mulighetene er ikke lenger brukbare.

Det er en gammel strategi for sikring av data som kalles 3-2-1. Dette står for:

- 3 kopier av dataene på
- 2 forskjellige media og
- 1 kopi et annet fysisk sted

I praksis kan det være at du har «fasit» av data på disken i maskinen og to kopier på et annet medium. Da kan du veksle mellom de to når du tar sikkerhets kopi og lagre en av dem et annet sted. Det kan eksempelvis være i hanskerommet på bilen selv om miljøet der er langt fra optimalt.

Hva skal vi sikre oss mot?

Vi har lett for å tro at svikt i lagringsmedia (disken) er eneste trussel mot dataene våre. Vi har minst to andre, kanskje viktigere, trusler. Jeg tenker på utilsiktet sletting av data og tap av data som følge av hackerangrep eller feil i programvaren. De forskjellige lagringsalternativene har forskjellig risikoprofil.

Alternative lagringsmedia

CD og DVD

Disse er ikke lenger i aktivt bruk og nye maskiner i dag leveres oftest uten lese mulighet. Begge var lenge flittig brukt til back-up. De ble også flittig brukt til å kopiere ut data som det ikke var plass til på disken i maskinen. Hvis du har slike liggende, vil jeg **sterkt** anbefale å kopiere dataene over på noe annet. Det kan allerede være for sent. DVD-plater skrevet på PCen har sterkt begrenset varighet. CDer er ikke fullt så utsatt. Innholdet blir gradvis uleselig og i løpet av et par år kan hele platen være ødelagt. Plater som er framstilt i fabrikk er langt mer robuste.

Minnepinne

Disse har etter hvert kapasitet nok til å spille en alvorlig rolle i datalagring. De er dessuten praktisk i fysisk størrelse. Noen så små at de blir borte i lommeforet. Alle minnepinner har et begrenset

antall de kan skrives. Det er så mange at det ikke spiller noen rolle hvis du oppdaterer innholdet en gang i måneden eller to. Hvis du derimot oppdaterer flere ganger daglig, er dette viktig. Problemet er at hele enheten plutselig blir utilgjengelig.

Hvis maskinen din har noen år på baken, kan du oppleve at de største enhetene ikke gjenkjennes. Det kommer av at det er små forskjeller på hvordan data overføres. Enheter på 32 GB og mindre bør det ikke være noe problem med.

Vær nøye med å velge «Løs ut» eller tilsvarende for å unngå at enheten ødelegges. Det kan gå bra både ti og tyve ganger, men før eller siden er det slutt på hellet.

Det finnes dessverre minnepinner i salg som er bortimot ubrukelige i praksis. Enheter med litt størrelse bør ha hastighet som matcher. Det vil si at de bør ha USB_3.2 eller i det minste USB3. Slike enheter skal ha blå kant i kontakten. I noen tvilsomme miljøer selges enheter som feiler i vanlig bruk. Kjøp dem et sted hvor det selges mange.

Ekstern disk

Eksterne disketter finnes både som tradisjonell roterende disk og som en forstørret minnepinne. I størrelse opp til ca. 5 TB finnes varianter som ikke krever egen strømforsyning. Enheter med strømforsyning finnes i skrivende stund opp til 18 TB.

Du kan regne med at enheter med roterende plater varer lenger enn minnepinner. Det kan fortsatt feile, gjerne slik at maskinen ikke kjenner dem igjen.

Skyen

Lagring i skyen finnes i utallige varianter. Det koster vanligvis lite eller ingenting for en beskjedne datamengde. Snakker vi om flere terrabyte, kan det bli adskillig dyrere. Et eksempel er ca. 14.000 kroner pr år pr terrabyte.

Lagring i skyen er teknisk pålitelig, men ikke glem å vurdere de forretningsmessige sidene. Hva skjer hvis kundeforholdet opphører eller at lagringsfirmaet opphører.

Du kan sette opp automatikk slik at endringen på disken din automatisk kopieres til skyen. Men hvis du gjør dette, vil du ikke sikre mot utilsiktet sletting.

Aktuell programvare

Med små datamengder vil kopiering av alle data være et praktisk og enkelt alternativ. Er det snakk om mange GB vil det ta timer å kopiere alt.

Det er ingen grunn til å kopiere alle data hver gang du tar back-up siden det absolutt meste ikke er rørt siden forrige back-up. Da trengs et program som kan sammenligne filene og kopiere bare det som er forandret. Det finnes flere gratisprogram og jeg skal bare nevne to:

Cobian

Programmet har alle funksjoner du trenger i et backup-program. Du kan velge å sammenligne filene på forskjellig vis. Endrede data skrives til en egen fil. Programmet holder styr på de forskjellige backupene og styrer gjenoppretting når du får behov for det. Backupdataene lagres i et format som gjør at de ikke er direkte brukbare på samme måte som originalen.

FreeFileSync

Dette er ikke egentlig et backup-program. Programmet sammenligner to filområder (mapper) og kopierer det som er endret fra originalen til kopien. Dermed får du to områder som er like og som fungerer fint som sikkerhetskopi.

Avanserte løsninger

Det finnes enheter som kan kobles i nettverket ditt og som dermed oppfører seg som en lokal skylagring. Slike enheter kalles NAS (Network Attached Storage). Enhetene gir ekstra sikkerhet ved at det er flere fysiske diskere i kabinettet. Tilgjengelig diskplass vil variere fra 1 TB til langt over 30 TB. I det første tilfelle snakker vi om en enhet med plass til to diskere på 1 TB hver. Siden diskene «speiles» (skrives med samme innhold) er det bare 1 TB tilgjengelig. I andre enden snakker vi om en enhet med plass til 6 diskere hver på 8 TB. Ved å bruke en teknikk som kalles RAID 5 eller 6 blir ca. 3 fjerdedeler av plassen tilgjengelig.

RAID

Raid er et samlebegrep for å bruke flere diskere kombinert slik at de framstår og kan brukes som et stort lagerområde. De forskjellige versjonene har varierende utnyttelse av plassen og sikkerhetsnivå. Raid støttes vanligvis av NAS-løsninger slik at du kan bytte en disk uten å slå av strømmen. Operativsystemet i NAS sørger for å bygge opp den disken du byttet ut. Denne funksjonaliteten kan vanligvis utnyttes til å øke lagerplassen. Da bytter du ut disken med en større. Den nye disken må være større eller like stor som den du tar ut.

Noen større (kostbare) stasjonære PCer kan også konfigureres med RAID-løsninger.

- RAID 0** Kalles «striping». Løsningen gir bra ytelse og utnytter all diskplass. Men den gir ingen økt sikkerhet. Det betyr at hvis en av diskene feiler, vil alt innholdet forsvinne.
- RAID 1** Også kalt «speiling» eller «mirroring». Her er to og to disk like og man får ikke utnyttet mer enn halvparten av lagringsplassen. Hvis en disk svikter, kan man bare kopiere fra den andre disken i paret. Det er mye raskere enn å gjenopprette en disk med RAID 5 eller 6.
- RAID 5** Krever minst 3 disk og fungerer med helt opp til 16 disk. Her fordeles data over diskene med kontrollinformasjon som gjør at en disk kan feile uten at data går tapt ved at ny disk kan gjenopprettes.
- RAID 6** Her skrives det mer kontrollinformasjon (paritetsdata) slik at to disk kan feile uten tap av data. Løsningen krever minst 4 disk. Hvis en disk feiler i RAID 5, må den erstattes og gjenoppbygges. Det kan ta et døgn og i den tiden vil en ny diskfeil føre til totalt tap av data. RAID 6 vil takle dette uten tap av data.
- RAID 10** Dette er en kombinasjon av RAID 0 og RAID 1. Fordelen med denne løsningen er at gjenoppretting etter diskfeil er kort. Ellers brukes dette bare i større datasenter. Det er bare halvparten av diskplassen som er tilgjengelig for bruk.

Kick-off for «Crossings200» i Norge

Reportasje ved Margaret H. Strand

Lørdag den 11. januar ble det holdt en tilstelning i Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige i Oslo for å markere åpningen av «Crossings200 i Norge». «Crossings200» er navnet på jubileet som skal markeres både i Norge og i USA i forbindelse med at det er 200 år siden den første organiserte utvandringen fra Norge til Nord-Amerika, og kirken, hvis historie er nært tilknyttet utvandringen fra Skandinavia, skal bidra.

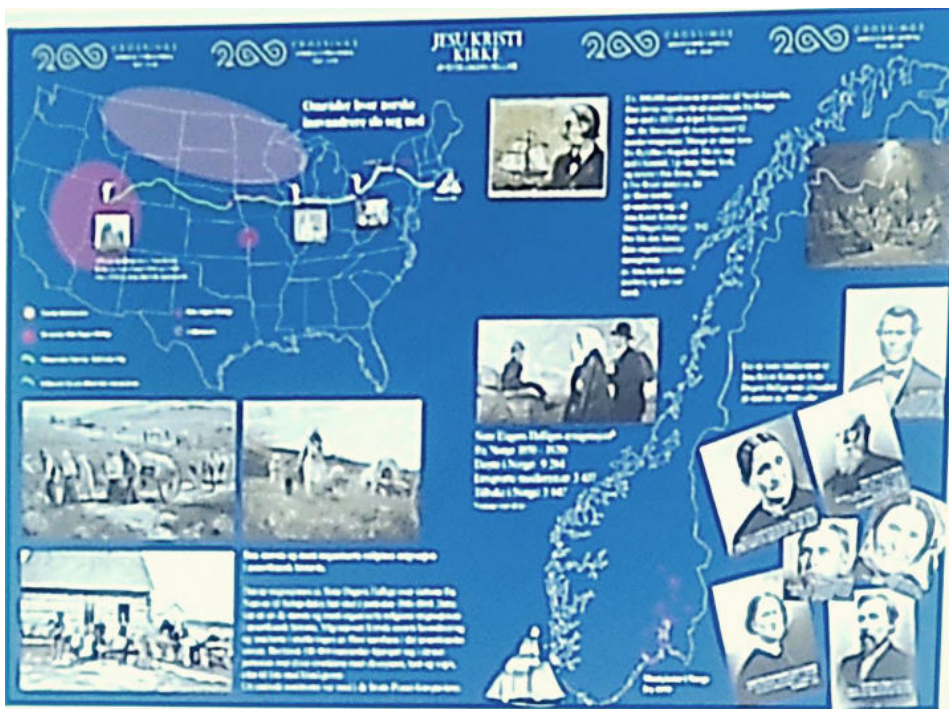
Etter en innledende presentasjon om bakgrunnen for jubileet, fikk vi høre historiene om to norske utvandrere, Aagot fra Tinn i Telemark, og Knut fra Eidfjord i Hardanger. Disse to emigrerte med forskjellige grupper fra Skandinavia, konverterte til Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige, og var med på strabasjose reiser vestover til Utah. Aagot var en av kun tre kvinner på den første reisen vestover i 1847. Med tidsmessige kostymer utlånt av Teater Ibsen, fortalte «Aagot» og «Knut» hver sine historier, fra de forlot sine hjem på bygda i Norge og frem til de traff hverandre i USA og ble viet.

Flere kjente norske pionerer ble nevnt, blant dem Jon Torsteinson Rue, en Tinndøl som ble kalt

for «Snoeshoe Thompson» da han jobbet som postbud i Nevada og California, og var kjent for å få posten frem uansett værforhold. Han regnes som den som brakte skisporten til California.

«Aagot» og «Knut» forteller.

En plansje illustrerte den tidlige utvandringen fra Norge, som var i stor grad preget av ønsket om religionsfrihet. Medlemmer av flere trosretninger møtte forfølgelse i Norge, og flere av deres predikanter og misjonærer ble fengslet, bl.a. i Fredrikstad. Hans Nielsen Hauge hadde hatt utbredt innflytelse på menigmannens tankegang og tro på selvbestemmelserett.

Den tidlige innvandringen til lutheranere, medlemmer av andre norske trossamfunn og Siste Dagers Hellige fulgte den samme reiseruten

gjennom staten New York til Fox River området i Illinois. Etter hvert slo de fleste lutheranere seg ned i Midtvesten, mens de Siste Dagers Hellige fortsatte vestover til Utah, da de også opplevde forfølgelse i øststatene. 50% av medlemmene i Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige i Utah i 1950 var av skandinavisk opprinnelse.

Terje Joranger fra Norsk Utvandermuseum

Terje Joranger, leder for Norsk Utvandermuseum i Hamar, hadde ikke anledning å delta personlig men la frem sitt budskap via Internett.

Det ble fortalt om flere prosjekter som vil finne sted i løpet av dette året, på begge sider av Atlanteren, samt om den planlagte seilasen av «Restoration» fra Stavanger til New York. En tro kopi av sluppen skal forlate Stavanger den 4. juli, følge den originale reiseruten og ventes å ankomme New York den 9. oktober. Kongeparet skal delta ved det kulturelle arrangementet ved avreisen. Det vil bli mange foredrag, konserter og kulturelle tilstelninger rundt om i Norge, men spesielt på Vestlandet.

Crossings200 har sin egen nettside der man kan holde seg oppdatert om begivenhetene.

James Perry, en leder fra kirkens historiske avdeling i Europa fortalte at Jesu Kristi Kirke ville markere jubileet ved bl.a. å samle inn historier om pionerer som reiste fra Norge, og ved å samarbeide med andre aktører i flere kulturhistoriske prosjekter. Kick-off programmet skulle gjentas i kirkebygget i Stavanger dagen etter.

Til slutt fikk vi høre noen ord fra en etterkommer av noen av disse tidlige pionerene, som var nettopp kommet til Norge med sin sønn i anledning jubileet. Han var tydeligvis meget stolt av sin norske arv.

Slektsforskerdagen 2024

Reportasje ved Margaret H. Strand

For første gang inngikk Slekt og Data Østfold et samarbeid med Slekt og Data Oslo/Akershus om å holde felles slektsforskerdag på Riksarkivet i Oslo. Dette ble et spennende og allsidig arrangement, på et nivå vi i Østfold ikke hadde klart på egen hånd.

Slektsforskerdagen fant sted, som skikk er, på den siste lørdagen i oktober, den 26. Tema for dagen var: Hva skal barnet hete?

Dørene ble åpnet kl. 10.00. AnnaMaria Tonnvik fra Arkivverket foretok den offisielle åpningen i den store forelesnings-sal en time senere.

Åpningen:

Sigbjørn Elvebakken, leder i Slekt og Data Oslo/Akershus, åpnet og presenterte årets tema: Hva skal barnet hete? Han kom inn på norske navnetradisjoner og komplikasjoner når flere søsken skulle oppkalles med samme navn etter forskjellige slektninger. Han orienterte om dagens program, og forsikret oss at det ville være noe for enhver smak, noe som viste seg å stemme.

Han presenterte AnnaMaria Tonnvik, som er «områdedirektør for tilgjengeliggjøring» ved Arkivverket. Hun ønsket de tilstedeværende velkommen til Riksarkivet og Slektsforskerdagen.

Hun fortalte kort om arkivverkets tjenester og om dagens program. Vi fikk høre om det omfattende arbeidet, av arkivansatte og frivillige, som ligger bak lanseringen av 1920-tellingen på nettet. Tonnvik forklarte også de forandringer som er i gang med Digitalarkivets nettside. På den nye siden vil det i en overgangsperiode være en knapp der man kan gå tilbake til den gamle versjonen, for de som måtte foretrekke det; og en knapp (til høyre i blått) der man kan gi tilbakemelding om hva man synes om den nye forsiden. Hun fortalte litt om den

Riksarkivet

teknologiske utviklingen, og spesielt KI (kunstig intelligens), som muliggjør store forbedringer i søketjenestene på nettsiden.

AnnaMaria Tonnvik fra Arkivverket

Foredrag

Det ble holdt tre foredrag under Slektsforskerdagen.

Foredragssalen ble raskt fylt opp til de populære foredragene

Hva skal barnet hete?

Kjetil Bergman Olsson, forfatter av boken: *Navn i Norge*, som gir en både humoristisk og saklig historisk bakgrunn til våre fornavn, holdt foredrag omkring temaet for Slektsforskerdagen: *Hva skal barnet hete?*

Kjetil Bergman Olsson

Bortsatte barn i arkivene

Undertegnede fikk privilegiet å være til stede på neste foredrag: «De bortsatte barnas historie – en

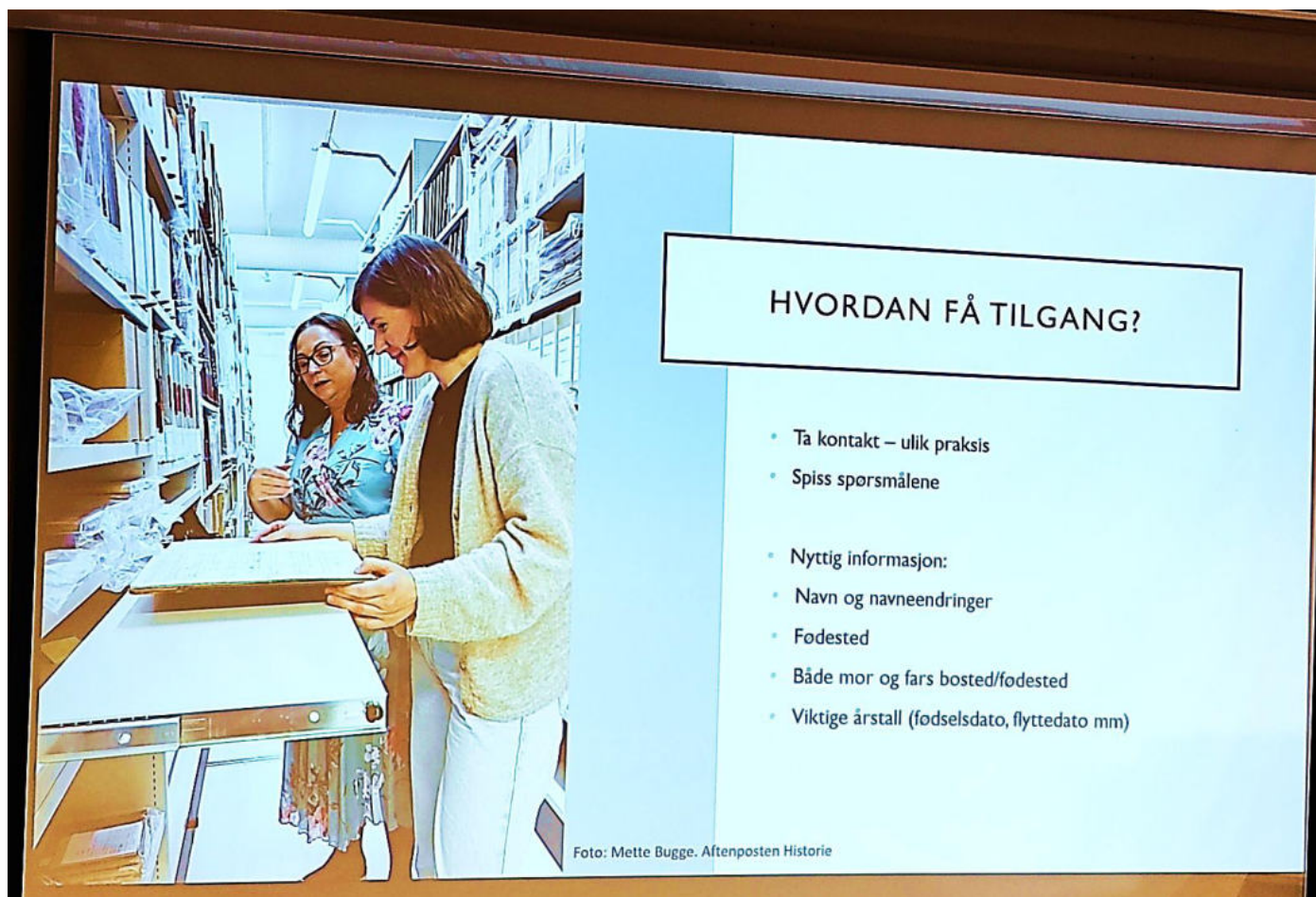
reise fra Oslo til Østfold», med to ivrige og kunnskapsrike historikere, Karen-Marie Stokke fra ArkivØst og Johanne Bergkvist fra Oslo Byarkiv.

Mange barn fra hovedstaden ble satt bort til kommuner i Akershus og Østfold. Vi fikk en grundig innføring i årsakene til denne praksis, forholdene barna møtte og kildene i lokale arkiver man kan bruke for å finne opplysninger om disse barna.

Vi fikk også følge et eksempel til et barnebarn som ville vite mer om sin bestefar som ble satt bort, og hvordan han fikk hjelp til å finne svar.

Stokke og Bergkvist forklarte om lovgivningen som berørte fattige og foreldreløse, fra 1741 og fremover til barnevernloven som kom i 1953, og de forskjellige kirkelige og offentlige instanser som ble organisert opp igjennom tidene for å hjelpe disse. Vi fikk se eksempler på fattige familier av arbeiderklassen i Oslos østkant, som ikke klarte å brødfø sine mange barn.

Vi lærte mer om «kontoret for utsattes» protokoller, hjemstavnsregistre, helserådet og vergerådet, fattigkassens arbeid og plassering av fattige barn hos private på landet. Skoleprotokoller inneholder også mange nyttige opplysninger om barna, ble vi fortalt; samt bidragsaker, som kan finnes i både Statsarkivet, Oslo Byarkiv og andre lokale arkiv.

HVORDAN FÅ TILGANG?

- Ta kontakt – ulik praksis
- Spiss spørsmålene
- Nyttig informasjon:
 - Navn og navneendringer
 - Fødested
 - Både mor og fars bosted/fødested
 - Viktige årstall (fødselsdato, flyttedato mm)

Foto: Mette Bugge. Aftenposten Historie

Fra presentasjonen til Stokke og Bergkvist

«Hvordan få tilgang?» var et emne Stokke og Bergkvist tok opp, og det viser seg at det kan være ulik praksis på ulike arkiv. På tross av gjeldende klausuler, kan berørte parter søke om innsyn i farskapssaker og bidragssaker.

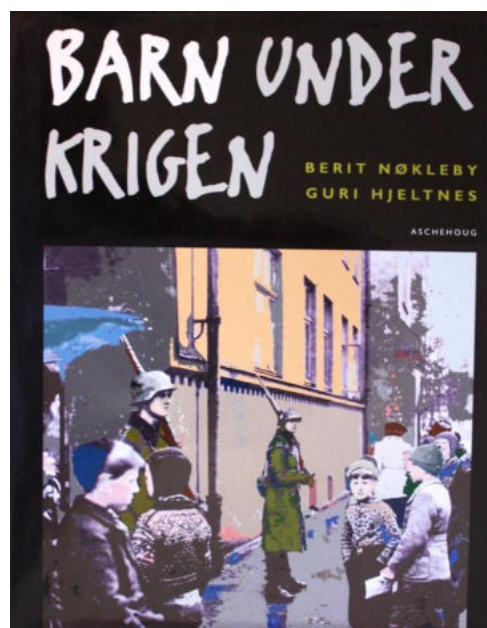
fokus, med emnet: Barn under krigen. Hjeltnes og Berit Nøkleby har skrevet en bok med denne tittelen, utgitt i 2010, som forklarer okkupasjons-tiden ut fra barnas synspunkt, hva de opplevde av godt og vondt under denne tiden.

Foredragsholderne Karen-Marie Stokke og Johanne Bergkvist mottar takkeblomster fra leder i Slekt og Data Oslo/Akershus Sigbjørn Elvebakken.

Barn under krigen

Ettermiddagens siste foredragsholder var Guri Hjeltnes, professor, historiker, forfatter, journalist og direktør ved sentret for studier av Holocaust og livssynsminoriteter. Også denne gangen var barn i

Barn under krigen, av Berit Nøkleby og Guri Hjeltnes, utgitt i Oslo i 2012, Aschehoug. (Bilde: ark.no)

Kurs

Slektsgransker og forfatter Liv Birgit Christensen fra Bærum holdt minikurs i emigrasjon. Det var et populært tema og rift om plassene, selv om kurset ble holdt to ganger i løpet av dagen.

Kurset i emigrasjon

(Bilde: Henning Pytterud, Slekt og Data Østfold)

Utstillere

Det var mange og varierte utstillere til stede, de fleste i foyeren i første etasje. Blant dem var følgende:

FamilySearch

To entusiastiske frivillige fra FamilySearch, Solveig Wyssenbach, som er leder for sentret i Sandvika, og Johanne Hernes, for tiden FamilySearch tjenestemisjonær, hjelper besøkende.

FamilySearch, som drives av Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige, har vært pionerer i mikrofilming og digitalisering av genealogiske

kilder i mange land, og i å gjøre disse tilgjengelig gratis for publikum. Det finnes FamilySearch sentre i flere norske byer der besøkende kan få hjelp til å finne sine aner: Arendal, Bergen, Bodø, Drammen, Fredrikstad, Kristiansand, Moss, Oslo, Sandvika, Skedsmokorset, Skien, Stavanger, Tønsberg, Tromsø og Trondheim.

Se artikkelen i forrige nummer om bruk av FamilySearch slektstre; og artikkelen på side 37 i dette nummeret om hvordan man kan bruke FamilySearch kildedatabasene i jakten på de som emigrerte.

DNA og Slekt

Vidar Øverlie med tema: DNA og slekt. Øverlie er en erfaren slektsforsker og blogger fra Vestfold.

Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek

Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek, som vi kjenner som [ARBARK](http://www.arbark.no), var en av organisasjonene med stand. I tillegg til materiale om arbeiderbevegelsens historie har de også personkilder, fotografier mm. av interesse for slektsgranskere. Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek har en lesesal for publikum i Folkets Hus ved Youngs-torget i Oslo. Les mer her:

https://www.arbark.no/Kontakt_og_Besok.htm

ArkivØst

ArkivØst er en institusjon for deponering av arkivkilder fra eierkommuner i Østfold og Akershus samt Østfold Fylkeskommune. Her finner man de lokale kildene slik som skoleprotokoller, fattigvesenets protokoller (inkludert hjemstavnsregistre), kommunale tellinger, mm. Arkivet befinner seg i Sarpsborg og tar gjerne imot besøkende fra publikum.

Historiker Karen-Marie Stokke svarer på spørsmål ved standen til ArkivØst.

Oslo Byarkiv

Spesialkonsulent, historiker og forfatter Johanne Bergkvist representerte Byarkivet, som har lignede kilder som ArkivØst, men fra hovedstaden. Der finner man også adressebøker, skattemanntall, borgerbrev og mye som ikke er digitalisert og lagt ut på Diigitalarkivet ennå.

Norsk Slektshistorisk Forening

[NSF](https://www.genealogi.no/wiki/index.php/Portal:Hovedside) er landets eldste forening for slektsgranskning. De utgir tidsskriftene Norsk Slektshistorisk Tidsskrift, og Genealogen. De selger også bøker og slektstavler, og har mange verdifulle ressurser på nettsiden, blant dem Slektshistorie-wiki:

<https://www.genealogi.no/wiki/index.php/Portal:Hovedside>

Jan Edner fra Slekt og Data O/A i samtale med representanter fra Norsk Slektshistorisk Forening

Lokalhistoriewiki

Lokalhistoriewiki var representert ved bl.a. seniorrådgiver Chris Nyborg. [Wikien](https://no.wikipedia.org/wiki/Lokalhistoriewiki) er en rik kilde

til opplysninger for lokalhistorikere så vel som slektsgranskere. Den drives av Norsk Lokalhistorisk Institutt ved Nasjonalbiblioteket.

Norske Postkortsamlere

Et originalt innslag var standen til Norske Postkortsamlere. Mange lokalhistorikere og slektsgranskere rundt om i landet samler på gamle postkort, som er ypperlig for å illustrere slekthistorien med. Der ser vi hvordan stedene så ut for mange år siden. Foreningen har nettsiden: <https://www.postkortklubben.no/> og de har også en Facebook-side.

Standen til Norske Postkortsamlere

Et eksempel på et gammelt postkort: Fisketorget i Fredrikstad, 1900. Postkort. Sigurd Østberg A/S.

Kilde: [DigitaltMuseum: ØFB.1978-00170](https://digitaltmuseum.no/011015108736/fisketorget-i-fredrikstad-1900-postkort-fiskebrygga-og-torget-i-fredriksstad)
<https://digitaltmuseum.no/011015108736/fisketorget-i-fredrikstad-1900-postkort-fiskebrygga-og-torget-i-fredriksstad>

[Digitaltmuseum](https://digitaltmuseum.no/) er et bra sted å finne gamle postkort og bilder fra steder forfedrene bodde og arbeidet.

Sør-Østerdal Slektshistorielag

Laget, som ble stiftet i 1991, har nettsiden: <https://www.sor-osterdalslekt.no/> der man kan lese mer om hva de driver med, og de utgir tidsskriftet «Tjukke Slekta».

I tillegg til de regulære besøkende, kunne vi glede oss over besøk av firbeinte. Skjønt fylogenetiske slektstrær tror jeg ingen av oss i Slekt og Data har noe særlig erfaring med!

DIS-Väst (Sverige)

DIS-Väst er vår nabo fra Sverige, en regional avdeling av DIS-Sverige, som tilsvarer Slekt og Data. Ettersom mange av våre forfedre fra hovedstaden, Akershus og Østfold innvandret fra Sverige for å finne arbeid, er det viktig med et samarbeide over landegrensen, til gjensidig fordel.

DIS har utrolig mange gode ressurser for de som forsker på svenske aner. DIS-Väst utgir et digitalt medlemsblad, Disketten, som sendes ut til medlemmene 4 ganger i året, mens landslaget DIS utgir bladet Diskulogen, som kommer i posten til alle medlemmer.

Slekt og Data Oslo/Akershus

Vertskapet, Slekt og Data Oslo/Akershus, var selvfølgelig godt representert i diverse oppgaver.

Sissel Marit Bue og Else E. Granum fra styret i Slekt og Data Oslo/Akershus tok seg av påmelding til minikurset om emigrasjon, som hadde begrenset antall plasser til hver sesjon.

Slekt og Data Oslo/Akershus utgir lokal-tidsskriftet *Disputten*, som man finner på hjemmesiden til Slekt og Data:

<https://www.slektogdata.no/nb/slekt-og-data-osloakershus/medlemsblad>

De hadde trykket et spesialnummer i forbindelse med Släktsforskerdagen.

Ullern, Røa og Bygdøy Historielag

[Ullern, Røa og Bygdøy Historielag](#) er et aktivt lag med kulturelle røtter i gamle Ullern sogn i Aker.

Exploring Norwegian Genealogy

Liv Birgit Christensen og undertegnede har i fjor gitt ut en bok om norsk slektsgransking i USA, på engelsk, med tittelen: «Exploring Norwegian Genealogy», for å hjelpe norsk-amerikanere og andre etterkommere av nordmenn i utlandet å forske på sine røtter via online kilder. Christensens blogg, som er hovedsakelig på engelsk, finner man på: <https://genealogicalresearchnorway.blog/>

Liv B. Christensen ved sin stand:
Exploring Norwegian Genealogy

Enerhaugen, Grønland & Tøyen Historielag

[Dette historielaget](#), som ble stiftet i 2019, var representert av tre ivrige damer som inviterte til å bli bedre kjent med bydelen. De utgir magasinet Historiesus. Laget har også en Facebook-side.

Standen til Enerhaugen,
Grønland og Tøyen Historielag

Slektsprogrammer

I 2. etasje kunne man treffe representanter fra følgende slektsprogrammer: [Embla](#), [Brother's Keeper](#), [Legacy](#) og [Reunion](#) (Mac). Der kunne man få kyndig veiledning fra erfarne brukere.

Slekt og Data Østfold har en brukerguppe for Legacy, mens Slekt og Data Oslo/Akershus har brukergupper for alle disse programmene.

Den siste versjonen av Legacy, som har flere og forbedrede funksjoner, og finnes i norsk utgave, er nå tilgjengelig til gratis nedlasting!

<https://legacyfamilytree.com/language/norsk/>

«Spør Kai-Samuel»

Kai-Samuel Vigar dt, slektforsker og styremedlem i Slekt og Data Østfold, kjent fra TV programmet «Ukjent Arving» der han samarbeider med Tarjei Strøm, hadde sin egen krok «Spør Kai-Samuel» der han tilbød hjelp til å finne opplysninger. Hans spesialfelt er «reisende» røtter.

Kai-Samuel Vigar dt, styremedlem i Slekt og Data Østfold, tilbyr slektshjelp.

Slekt og Data

Også i 3. etasje var det representanter fra Slekt og Data som orienterte om den nye tjenesten som er blitt lansert på nettsiden til Slekt og Data i høst: [Kildeveiviseren](#); samt om den populære databasen [Gravminner](#).

Søkehjelp i lesesalen

(Bilder av Margaret H. Strand med mindre annet er oppgitt.)

Riksarkivet

Riks/Statsarkivets veiledningskrank var bemannet, slik at man kunne få svar om spørsmål relatert til arkivkilder og fremgangsmåten for å bestille innsyn i disse. Se mer om dette på deres nettside:

<https://www.arkivverket.no/om-oss/besok-oss/riksarkivet-og-statsarkivet-i-oslo###block-body-1>

Veiledningskranken til Riks/Statsarkivet

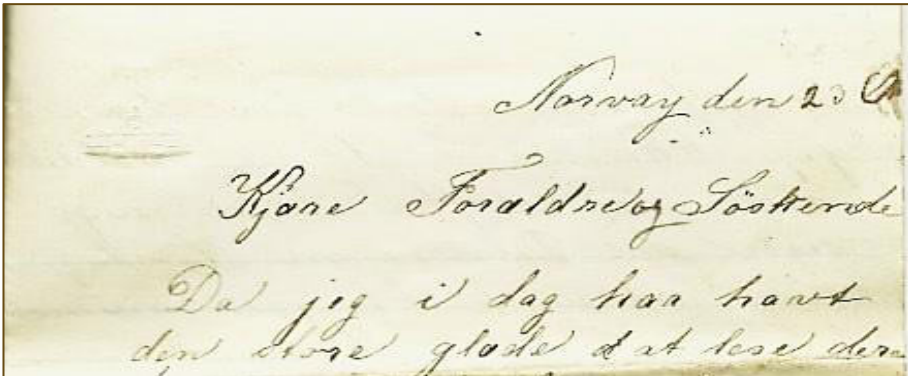
Bestilling av arkivmateriale foretas gjennom Arkivportalen. Det er nå inngang til Arkivportalen fra den nye forsiden til Digitalarkivet.

Søkehjelp

En stor lesesal i 3. etasje var forbeholdt søkehjelp og hjelp med DNA, der mange erfarne slektsgranskere fra Slekt og Data tilbød de besøkende sine tjenester.

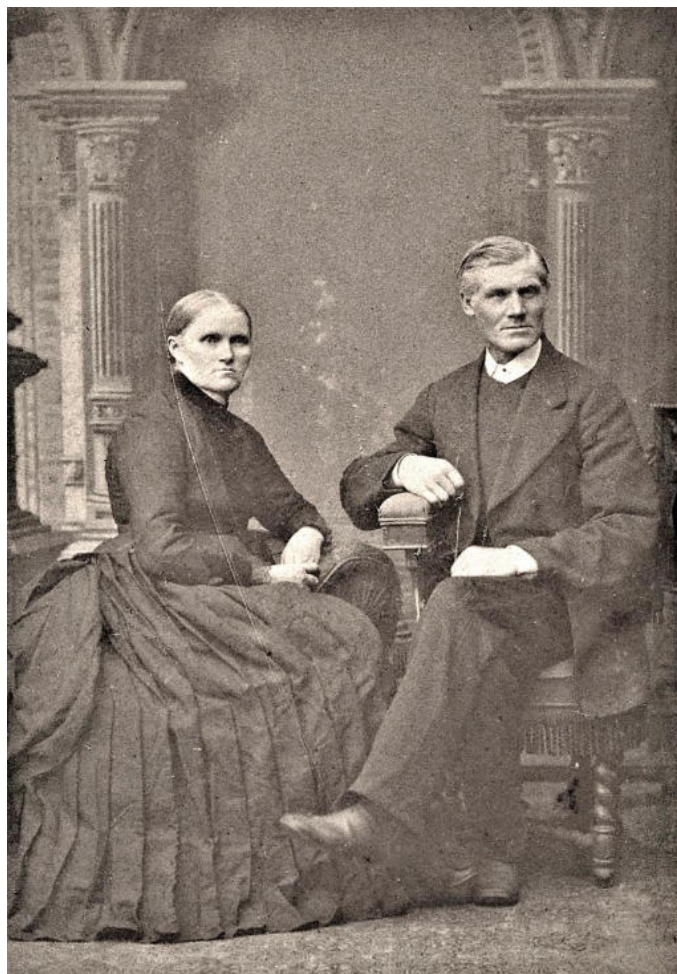
Fra Trøgstad til Amerika

av Ann-Helen Teig Ringstad

For 142 år siden ble et livstegn sendt hjem fra Faribault i Minnesota til Trøgstad. Bestemors tante Randine oppdaterer sine foreldre og søsken om sitt nye liv på andre siden av Atlanterhavet høsten 1883. Her begynner jakten på de personene Randine nevner i brevet.

Min tippoldemor Helene Mathisdatter ble født 22. september 1836 på Langsæter i østre Trøgstad, og døde 1. november 1917 på Høntorp i Trøgstad. Hun var datter av Mattis Olsen og Marie Larsdatter. Helene var yngst av minst 8 søsken, og vokste opp på Haugen i Trøgstad. De må ha flyttet fra Langsæter til Haugen en gang mellom 1837-1840.

Helene Mattisdatter og Christian Jensen

Helene gifter seg 26. november 1857 i Trøgstad kirke med Christian Jensen, født 30. august 1831 på Faugli i Østre Trøgstad. Han døde 9. juli 1912 på Høntorp i Trøgstad. Da de giftet seg, flyttet Helene hjem til hans foreldre, og der ble de boende der i flere år, til etter 1867, men før 1869. Da kjøpte de Høntorp, og flyttet dit med fem barn.

Christians far Jens Hansen Faugli ble født 21. februar 1790 på Faugli i østre Trøgstad, og døde 26. mars 1875 i Trøgstad. Han giftet seg med Ragnhild Olsdatter den 31. oktober 1816. Christians mor, Ragnhild Olsdatter, datter av Ole Nilsen og Pernille Christoffersdatter, ble født 7. desember 1794 og døde på en ukjent dato. Helene og Christian får etter hvert ni barn, som vokser opp på gården Høntorp østre i Trøgstad. På slutten av 1800-tallet er det harde kår i lille Trøgstad, som ellers i verden, og kanskje var eventyrlysten ekstra stor i familien. En annen grunn til at de reiste kan også være at det allerede var slekt på Helenes side, bl.a. to brødre og deres etterkommere, som hadde emigrert.

I løpet av 11 år reiser syv av de ni barn fra Trøgstad over Atlanteren, og min oldefar Hans og en eldre søster var de eneste som ble igjen i Norge. I 1882 reiste Ole Richard 18 år, deretter i 1883 reiser Randine 21 år og Carl 17 år. Fire år senere, i 1887 reiste Julius 18 år. Året etter, i 1888 er det Johanne 30 år som forlater foreldre og søsken. Fem år senere, i 1893 var det Martin 22 år sin tur, og sistemann Petter 21 år ca. en måned senere. Tilbake på tunet på Høntorp står mor Helene, far Christian, søster Maren og minstemann, oldefar Hans som etter hvert tar over gården.

Helene og Christian får ni barn: JOHANNE, MAREN, RANDINE, OLE, CARL, JULIUS, MARTIN, PETTER og HANS.

1: Johanne Christiansdatter ble født 26. desember 1858 i Trøgstad. Hun ble mest sannsynlig født på Faugli, hvor foreldrene hennes bodde med besteforeldrene på farens side. Johanne emigrerte til Amerika 13. juni 1888, da hun var nesten 30 år gammel. Hun krysset Atlanterhavet med båten «Angelo». Hun tok da navnet Thorpe, og jeg har ikke funnet noe mer om henne, selv om jeg har gjort mange søk. Det kan være flere grunner til at man ikke klarer å finne personer. Hun kan ha avgått ved døden tidlig, eller giftet seg, da vil hun ha tatt nytt etternavn, og muligens nytt fornavn som var

enklere å uttale på engelsk. Johanne dør i Amerika, og så vidt jeg vet ender grenen hennes hos henne. Jeg gir ikke opp søket, hvem vet, plutselig kan det dukke opp ny informasjon.

Johanne Thorpe

2: Maren Christiansdatter ble født 18. juni 1860 i Trøgstad, og døde 7. desember 1933 i Trøgstad. Hun ble også mest sannsynlig født på Faugli i østre Trøgstad. Maren var eneste datter igjen i Norge. Hun bodde sammen med foreldrene hele livet. Og etter at broren Hans overtok gården, bodde hun der sammen med foreldrene. Hun dør i en alder av 73 år, forble ugift hele livet, og fikk ingen barn. Grenen hennes slutter med henne.

3: Randine Christiansdatter ble født 12. august 1862 i Trøgstad. Hun ble født på Faugli i østre Trøgstad. I folketellingen for 1875 er hun oppført som bosatt hos Gulbrand Johansen på Fjøs, i Båstad, i arbeid som barnepike. Randine emigrerte til Amerika 5. juli 1883. Hun var da 21 år gammel. Hun tok deretter navnet Thorpe. Det er ikke mye å finne ut om henne. I et brev fra henne til foreldrene og søsknene, høsten 1883, står det at hun bor i Faribault, og hun forteller litt om hvordan hun har det.

Hun er også registrert i en folketelling i 1885. Hun bor da i Faribault, sammen med Donald Grant og hans kone Mary, som hadde emigrert fra Canada. Grant hadde 6 barn, den eldste var bare

ett år yngre enn Randine, og den yngste var 8 år. Det er her alle spor slutter. Dette er en annen familie enn den hun hadde huspost hos da hun skrev hjem to år tidligere. Donald Grant ble etter hvert en rik og aktet mann i Faribault. Han var president for

Randine Thorpe

Orinoco Company, og i mange år kjent for sin store rolle i jernbanebyggingen i nordvest av Amerika. Jeg har gjort mange søk for å prøve å finne Randine, og som med sin søster har hun mest sannsynlig byttet fornavn til noe som er enklere å uttale, og giftet hun seg, skiftet hun også etternavn.

4: Ole Richard Christiansen ble født 7. februar 1864 i Trøgstad. Han ble født på Faugli i østre Trøgstad. Ole Richard emigrerte til Amerika som førstemann i 1882, da han var 18 år gammel. Han tok som søsknene navnet Thorpe. Ole er mannen med det vakre bølgete håret på bildet, og han dukker opp i en folketelling fra 1920. Han er da 56

Ole Thorpe

år gammel, og bor i Salt Lake City i Utah. Han står oppført som møbel-snekker og er ugift. Han døde 15. oktober 1936 i Salt Lake City, 72 år gammel. Han har da bodd i Amerika i 54 år, hvorav 40 år i Utah. Han har ingen etterkommere så vidt jeg vet, og hans gren avsluttes med ham.

5: Carl Christiansen ble født 4. januar 1867 i Trøgstad. Carl emigrerte til Amerika i juni 1883, sammen med storesøster Randine. Han var da 17 år gammel. Han døde 30. august 1890, det ble sagt at det sannsynlig var av en dødelig pandemi, nemlig «Den russiske influensa». Den spredte seg fra Russland, via Norden, og ble trolig tatt over Atlanterhavet av noen emigranter. Carl var 23 år da han døde, ugift og uten etterkommere.

6: Julius Christiansen ble født 16. mars 1869 i Trøgstad. Julius emigrerte til Amerika i mai 1887, da han var 18 år gammel. Han døde i 1890, og mest sannsynlig, som Carl, av «den russiske influensa». Julius var 21 år gammel da han døde, ugift og uten etterkommere.

7: Martin Christiansen ble født 16. januar 1871 på Høntorp i Trøgstad. Martin ankom New York 20. mai 1893, 22 år gammel, og jobbet som snekker.

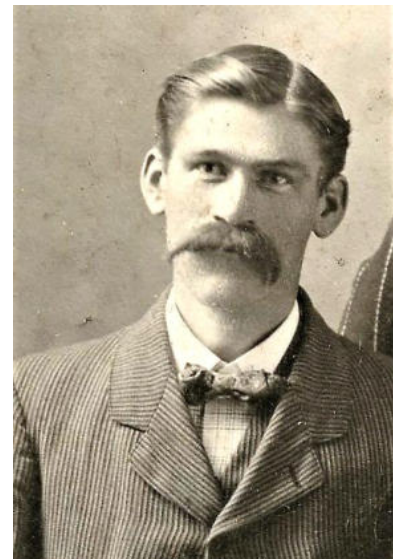
Martin Thorpe

I likhet med broren Peter fikk han et stykke land i Sherman Township, men han bygde aldri et hus til seg selv. Han jobbet flere steder i Minnesota og Nord Dakota, samt over grensen i Canada, da jeg har funnet visumsøknader til Canada. Som sine søsken tok også han Thorpe som etternavn. Han kom hjem sommeren

1939, og hadde visstnok problemer med å komme seg tilbake til Amerika etter krigsutbruddet. Så det ble sagt at han måtte reise nordover for å komme seg med båt over til England. Det har vært referert til at han tok MS Devonshire fra Tromsø. At han var på samme båt som kongen, kronprinsen og regjeringen. Han er registrert inn i New York 5. august 1940, der står det avreisehavn Finland, så det er bare en historie som har overlevd. Martin dro tilbake over Atlanteren hele fem ganger fra 1921, og frem til han kom hjem for godt i 1951. Han fikk sitt første amerikanske pass i november 1920. Martin giftet seg aldri, og fikk ingen etterkommere. Den siste turen han tok hjem i 1951, var for å forbli hjemme i Norge, hans bror Peter var død, og han fikk tilbringe den siste tiden sammen med broren Hans. Helt på slutten lå han på Trøgstad sykestue.

8: Petter Christiansen ble født 26. september 1872. Han var barn nr. 8, og nest yngst i barneflokk. Det må ha sådd en spire i Peter, det at han tok farvel med flere av søsknene, når de bega seg ut i den store verden for å søke lykken, og et bedre liv i det store landet på andre siden av Atlanterhavet. Mest sannsynlig hadde han bestemt seg nokså tidlig for at også han ville reise ut, etter de andre. Han tok først en båt til Liverpool i Eng-land, der gikk han 5 mai 1893 om bord på SS

Servia, med New York som mål. Nå var Peter 21 år, og kanskje han stod på dekk, og så Frihetsgudinnen ønske velkommen? Det må ha vært en overveldende opplevelse for en ung mann, fra lille Trøgstad.

Peter Thorpe

Det dukker jo opp noen spørsmål i hodet. Hva gjorde han den første tiden? Endret han navn til Peter Thorpe med det samme? Ble han møtt av noen kjente? Nå kan det jo hende at det var flere av dem som skulle samme vei, slik at han fikk reiseselskap. Hele den lange veien ble det mest sannsynlig kjørt med hest og vogn, for jernbanen var jo ikke fullt utbygd på den tiden, og mest sannsynlig kostet det mer å kjøre tog, enn hest og vogn også.

Altine og Peter, brudebilde

Så forelsker han seg i en pike, frøken Altine Dorette Alexandersdatter. Hun ble født 26. mars 1874 og var datter av Alexander Bergersen født i Eidsberg, og Petro Syversdatter fra Haugen i Skiptvet. Hun ble født på en liten gård; Bøierud, nå Børud i Skiptvet, og emigrerte med mor og søsken allerede da hun var drøye året. Faren Alexander døde fem måneder før hun ble født. Navnet endres til Althina Doretha Borgerson. Det unge paret giftet seg i Faribault i Minnesota 10. februar 1897, Peter var da 25 år, og Altine 23 år gamle. De får utdelt 160 dekar med land i Nord Dakota, og Peter reiser i forkant for å starte byggingen av hus på tomta, sammen med broren Martin. De setter først opp et torvhus, hvor Peter, Altine og den voksende familien bor i fem år, mens huset de skal bo i bygges, samt låve.

Bebyggelsen i Sherman Township i ytterkant av Antler vokste raskt, og det samme gjorde behovet for en kirke. I starten hadde de gudstjenester hjemme i stua til for eksempel Peter og Altine, og en prest som reiste mellom de spredte nybyggermiljøene. Men etter hvert som befolkningen økte, trengte de mer plass. Peter hjalp til med å få kirken bygget: Bethel Lutheran Bethren Church of Rural Antler, North Dakota, og Peter var dypt involvert i kirkens arbeid. Peter tjente som eldste i denne kirken i 43 år. Det var mange munnar å mette, og Peter supplerte sin jordbruksinntekt med å jobbe som maler. Han bodde i sitt hjem til sin død 26. september 1946. Petter hadde veldig hjemlengsel, og Martin kunne ikke si til sin bror i forkant at han dro på besøk hjem til Norge, for da ble Peter sengeliggende i 14 dager.

Petter og Altine fikk 16 barn: CLIFFORD, ARNOLD, HARRY, HELEN, ESTHER, MINOR, JUDITH, CLEMENTE, CHESTER, JEWEL, PEARL, BERNICE, PERCEY, RUEBEN, EVERETT og dødfødt.

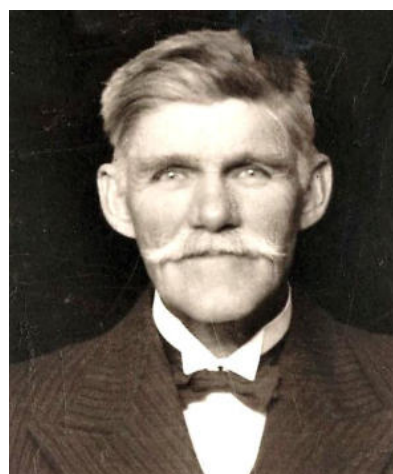

*Petter, Randine, Johanne og Ole.
Tatt hos fotograf i Faribault i Minnesota*

*Familiebilde tatt i 1910.
Esther, Clifford, mor Altine med Jewel på fanget,
Judith, Arnold, far Peter med Chester på fanget,
og Helen. Foran sitter Minor. To barn er på dette
tidspunktet døde.*

9: Min oldefar Hans Christiansen ble født 5. september 1874 i Trøgstad, og døde 20. oktober 1952 i Trøgstad. Hans, som var yngstemann i sin familie tok over gården etter sine foreldre, da hans syv søsken emigrerte til Amerika på slutten av 1800-tallet. Barndommen ville jeg tro var som for de fleste små barn på den tiden. Fra man var ganske liten måtte man hjelpe til på gården, med små ting først, og etter hvert som man ble eldre, og mestret ting, fikk man mer jobb utdelt. Jeg håper og tror at de også fikk tid til å leke litt, være barn, bryne seg på de eldre søsknene og lekeslås med lillebror. Da Hans bare var 8 år, dro den første av søsknene hans til Amerika, og 19 år da den siste dro.

Hans Christiansen

Nå var det bare Hans 19 år og storesøster Maren 33 år, igjen, i tillegg til moren Helene og faren Christian. Det må ha vært ganske så spesiell stemning på Høntorp, og man ventet nok på brev og et livstegn hver dag. Hans, og storesøster Maren ble igjen for å hjelpe sine foreldre. I folketellingen for Trøgstad 1900, står Hans oppført som ugift sønn. Han er 26 år, og bor hos sine foreldre på Høntorp øvre, sammen med sin storesøster Maren, som da var 40 år, og fortsatt

ugift. De hjelper sine foreldre på gården. Han giftet seg med Kirstine i 1902, han var da blitt 28 år, og hun var to år yngre. De nygifte flyttet inn på Høntorp sammen med foreldrene og storesøster Maren. Han tar etter hvert over gården, og kan etter hvert glede seg over flere besøk av storebror Martin som kommer hjem flere ganger. De to brødrene dør med to måneders mellomrom, begge gjenforenet i Trøgstad.

Hans og Kirstine får åtte barn, deriblant min bestemor Ingrid: HENRY, KAREN, ELI, SIGNE, KARL, KNUT, INGRID og RAKEL.

Jeg hadde ingen anelse om disse amerikafarnerne inntil noen få år siden. Min onkel Jan har tatt vare på et brev som ble sendt fra min farmors tante Randine til familien på Høntorp. Brevet på 6 sider fra Randine til foreldre og søsken er skrevet høsten 1883, noen måneder etter at hun ankom

Minnesota. Transkripsjonen er skrevet nesten nøyaktig slik hun skrev den, noe som betyr at den mangler noen komma og punktum, samt noen skrivefeil. Men du vil forstå konteksten, i de fleste setninger.

Randine viser til navn på personer som bor i nærheten, som også ser ut til å kjenne de hjemme i Høntorp, og jeg har vært nysgjerrig på hvem de var. Så de siste to årene har jeg forsket på hvem de kunne være. Jeg har brukt Ancestry for å lete etter dem og etterkommere i USA, Digitalarkivet med folketellinger, kirkebøker etc., digitale aviser fra Minnesota mm. Et gammelt album som har tilhørt Martin, farmors onkel, var også til stor hjelp. En gledelig overraskelse er at jeg under dette arbeidet fikk kontakt med etterkommere etter Peter, og jeg har hadde besøk av en firmenning i 2023, og var på besøk i USA i 2024 og fikk se gården Peter bygde og bodde på.

To av de seks sidene Randine sendte hjem til Høntorp

Norway den 20de Okt
Kjære Forældre og Søskende

Det jeg i dag har hørt den store glæde at lese den forhennevende brev da jeg i langre tid har ventet paa Brev fra dere men til ingen nytte di har nok skrevet, men det modtager ikke jeg da det er saa tydeligt at jeg smakter med mine Brødre at jeg ikke for høve det paa en lang stund efter saa at for den som venter bliver tiden lang jeg har ikke smaktet med mine Brødre mere en sange siden vi kom her jeg har ikke tid til at gaa til skole ikke dernil mig jeg har været hos Johan Møller to gange

det er at søge for singulær, tiden for en de onde dage kommer ja det er godt for ham at han er kommet paa en bedre vei det er nok igjens han sagde jeg er fattig paa Logen lige men sig i Gud og det er den beste rigdom. Her er Gushjemske til var Søndag saa det er ikke mangel paa at høre Guds Ord det er Fiskerhus som forsterker her men Folk her kanter ikke andet en paa rigdom, byve og bagte vi høre her til dagen Ordene saa det er meget varskelligt maat love her en i Norge Det ser ud til Vinteren her i dag mer det mer andert er der varmt igjens paa det er et meget usædvanligt, her det er meget varskelligt at bære

Kjære Forældre Söskende

Da jeg i dag har havt den store glæde at lese deres kjærkomende brev da jeg ilængre tid har ventet paa Brev fra dere men til ingen nytte. Di har nok skrevet med det modtager ikke jeg da det er saa sjelden at jeg snakker med mine Brödre at jeg ikke for höre det paa en lang stund efterpaa saa at for den som venter bliver tiden lang. Jeg har ikke snakket med mine brödre mer en 3 gange siden vi kom her Jeg har ikke tid at gaa til dem ikke de til mig Jeg har været hos Johan Maler to gange.

Hos Johan Morbroder har jeg ikke været. Anne skal have svær lensel efter at se mig siger di. Det var en söndag jeg sat og tenkte på mine kjære foreldre og sösken som lever saa mange hundre mile fra mig hvordan de levede mens jeg sat der i dype tanker. Så hörtes en sagte banken paa Dören og der inntråde en gammel Mand det var min morbroder jeg kunde ikke kjende ham han saa gammel og medtagen ud da han saa mig bleve han saa rört at han ikke kunde snake med mig paa en lang stund han er nog bleven et andet Meneske. han vil ikke höre noget andet en om Gud som er det vigtige og om vor nödvendig det er at sørge for tide, for en de onde dager kom. Ja det er godt for ham at han er kommen paa en bedre vei. Det er no igjen. Han sagde jeg er fattig på lægemelige, men rig i Gud og det er den bedste rigdom. Her er gudstjeneste til vær söndag saa det er ikke mangel på at höre Guds Ord der er prestens Hus som forreter her med Folk her tenker ikke andet en paa rigdom, lyve og bagtale å höre her til dagen. Saa det er noget vanskeligere at leve her en i Norge. Det ser ud til vinteren her i dag snør det men snart er der varmt igjen. Saa det er et meget usundt klimat her. Det er meget vanskelig at bevare sin helse men gudskjelov har jeg ikke været syg en dag siden jeg kom hid. Men her er mange svage Mennesker her. Folk er almindelig meget mørke her ikke saa pene som i Norge. Men meget finere saa om de tjener meget saa gaar det meget til, for den ene maa være som den anden. Vis man ikke er det, saa bliver man kalt for et spetakel. Jeg har kjøpt meget siden jeg kom hid. Straks jeg var komen hid köbte jeg sko dem gav jeg 1 Dollar 35 sent for. Saa har jeg köbt til mange forklæder töi til liv til mit sorte skjört, ny hat har jeg gjort mig ny halsduk har jeg köbt. Den gav jeg 1 Dollar for. Nu har jeg köbt stövler, givet 2 Dollar 25 sent, et par oversko 1 Dollar 35 sent. Det er bare det nödvendige da her trænges gode klæder om vinteren. Jeg har ikke meget at fortelle om mine Brödre men Ole giver vel dere underetning. Han trives godt her er meget tyk fet. August Halvorsen har levet ikke langt her fra mer er nu reist. Han viste ikke vor han skulde tage hen. Han tenkte tage en tur indi skoven for det første, men han sagde at han havde hört at det stod daarligt til der. Karen skulde være syg, gamle Kristian ogsaa, for han sørger vist meget over Karen. Hun har faaet en Datter med en Islender. Marie er nu paa en anden plass, haver 1 Dollar 25 sent for ugen. Mathea o Gunerius skal leve godt sier de. Her som jeg lever er der 2 smaa rövere. Mand kone 2 gutter. Konen er komen fra Norge for 4 år siden. Er datter av en Tollbetjent Bökmand. Manden er födt her i Amerika. Disse har stor farm, de har 8 melkekjær, skal have saa mange til 10 heste, 24 grise en mengde höns. Meget rige folk.

Jeg har skrevet til Jonette og mange have jeg at skrive til. Di maa ike være onde over at jeg ike skriver oftere til Eder. Jeg skal gøre det siden, maaske jeg faar bedre tid. Jeg har skrevet til Johan men ikke er hat svar. Di maa hilse alle bekjente fra mig.

Vær di til sist paa det kjærligste hilsen fra Datter Søster. RCT

Tak for de to ord, kjære Moder, de det var rart at se din haandskrift. Di maa ike gleme at skrive snart. Min adresse er den same.

Skriu snart til mig da jeg aldri kan faa snake med Eder. Hils til Baastad at August venter paa breve.

Johan «Maler»: Litt usikker, men det kan være Randines fetter Johan Christensen. Han var sønn til Thore Marie, min tippoldemors søster, som også emigrerte.

Johan «morbror»: Dette er Johan Mathisen f. 1834. Han var bror til tippoldemor, og Randines onkel. Han emigrerte fra Trøgstad i 1871, han bodde den gang på Haugen vestre sammen med kona Anne og sønnene Martin Teodor f. 1862 og Johan Henrik f. 1871. De slo seg ned i Walcot, Minnesota.

Anne: Hun er Johans kone. Hun ble født 4. juli 1839 på Roligheden i Trøgstad. Anne var datter av Vilhelm Johansen og Gunhild.

Johan ble ifølge ministerialbok fra Trøgstad kirke far første gang i 1862, ungar og ugift med Anne Vilhelmsdatter. I folketellingen for 1865 bor Johan på Haugen i Trøgstad sammen med moren, som nå er enke. Han er fortsatt ungar og ugift. 1866 ser ut til å ha vært et begivenhetsrikt år for Johan. I løpet av to dager blir han far til to sønner, med to forskjellige piker, Anne Hansdatter fra Trøgstad, og den han gifter seg med halvannen måned senere. 30. oktober 1866 giftet han seg med Anne Vilhelmsdatter. Han emigrerte fra Båstad i 1871, han bodde den gang på Haugen vestre sammen med kona Anne og sønnene Martin Teodor f. 1862 og Johan Henrik f. 1871. De slo seg ned i Walcot, Minnesota. Johan og Anne fikk til sammen ti barn, Wilhelm og Karen døde små, før de emigrerte, og seks av dem ble født i Amerika. Den andre sønnen han fikk utenfor ekteskap; August Alfred Johansen ble født 12. september 1866 på Grønlund under Bratvedt i Trøgstad. I kirkeboka for dåpen står han oppført

som uekte, med far ungar og ugift boende på Haugen, og pige Anne Hansdatter i tjeneste på Grønlund under Bratvedt. I folketellingen for 1875 er August 9 år, og bor på Høntorp, som fattiglegd hos familien der. Mor er ikke nevnt, og far Johan med familie har fire år tidligere reist til Amerika. August dør av giktfeber 22 år gammel, 27. desember 1880 på Høntorp i Trøgstad, som fattiglem og ugift.

Anne og Johan i Minnesota

I det gamle fotoalbumet til Martin fant jeg dette bildet av Johan og familien, tatt hos fotograf i Minnesota.

Bak fra venstre: Martin Theodor, Johan Henrik, Anna Josephine og William Christian.

Foran fra venstre: Hans Petter, far Johan, Caroline Marie, Thea Helen og mor Anna.

August Halvorsen: August Halvorsen ble født 25. mars 1861, og døde 12. april 1919 på Galteby i Båstad. Han var sønn til tippoldemor Helenes bror Halvor Mathisen, som ble født 15. mars 1828. Halvor gifter seg i 1864 med frøken Karen Andersdatter, som ble født 6. juli 1833 på Myra under Øiestad i Trøgstad. Hun var datter av Anders Hansen og Maren Andersdatter. Halvor og Karen bosetter seg på Haugen søndre i Trøgstad. Karen var 3 år tidligere blitt gravid utenfor ekteskap, og de fikk August. Hvorfor de ikke gifter seg tidligere er uvisst. Samme år som de gifter seg får de en dødfødt datter, og lykken snur for de nygifte. I 1869 er Karen gravid på nytt og hun føder en liten pike i mai. Fødselen var nok tøff, for et par måneder etter dør Karen, og om ikke det er nok så dør også lille Caroline på fire måneder. Tilbake sitter Halvor og August på 8 år. Året etter, i 1870 overlater han ansvaret for gutten til sin søster

Karen, og selv tar han båten Hero fra kaia i Kristiania 22. april, og setter nesa mot Rochester, Olmstead i Minnesota. Reisen kostet 112,00, og han hadde med 28,00 i lommepenger. Jeg har ikke funnet noe mer, og antar at han ikke kom hjem til Norge igjen.

Halvor og Karen fikk tre barn: AUGUST, DØDFØDT og CAROLINE.

I 1870 flytter August som nevnt inn til tante Karen, søster til faren Halvor og hennes mann Johan på Gammerud, og her vokser han opp som deres fostersønn. En gang mellom 1876 og 1881 flytter de fra Gammerud til Galteby. I 1882 melder han utflytting fra Galteby i Båstad og reiser fra kaia i Kristiania 23. juni til Amerika med skipet Angelo, og endestinasjon er Nortwood i Iowa. Hvorfor dette stedet, var det her far Halvor bodde? August

fikk jobb som tømmerhogger, og la seg nok opp litt penger. Jeg kan ikke finne noe mer om August i Amerika, og hvor lenge han var borte vites ikke, men i 1891 er han tilbake i Norge, fosterfar Johan er død, og han bor hjemme hos fostermoren Karen som nå er enke. 1900 er August 39 år gammel og bor på Galteby i Båstad. Ifølge folketellingen dette året, står han oppført som gårdbruker og selveier. Karen bor sammen med ham, samt tjenestepiken Helga Antonsdatter 18 år og Magda Simensen 16 år, fattiglem.

Fire år senere kommer Helga i uløkke, og føder en sønn utenfor ekteskap. Seks år senere, den 18. mars 1910 gifter August seg med den 21 år yngre og høygravide tjenestepiken Helga. Ved folketellingen i desember samme år står følgende personer oppført på Galteby. August husfar og selveiende gårdbruker 49 år, Helga hustru 28 år, Alfred Galteby 6 år, Johan Henry Haug 8 mnd, Karen Mattisdatter 80 år og Marie Andersdatter Bjerke 21 år. August tok etter hvert navnet Haug, uvisst hvorfor. En teori kan være i forbindelse med emigreringen til Amerika, at han forkortet stedet der han ble født, Haugen ble forkortet til etternavnet Haug som ble enklere å uttale.

August satt i Herredstyret i Trøgstad i perioden 1896/97.

August og Helga fikk til sammen fem barn: ALFRED GEORGE, JOHAN HENRY, KARL ARTHUR, MARIE ASLAUG og ANNA.

Karen: Er nok Karen Christiansdatter, kusine til Randine. Karen Christiansdatter ble født 22. februar 1847. Hun giftet seg med Johan Christiansen som ble født 31. mai 1835 i Båstad. Hun emigrerte 23. juni 1882 sammen med sønnen Johan på 4 år og fetteren August Halvorsen til Amerika. Dette tyder på at mannen Johan er død på det tidspunktet og at hun reiser som enke.

Karen og Johan fikk et barn: JOHAN

Gamle Kristian: Er mest sannsynlig mannen til Helenes søster Thore Maria, som døde tidlig. Christian Christensen emigrerte i 1872 sammen med sønnen Ole og datteren Karen etter at Thore Maria døde. Han var da i 60-årene. Det virker i brevet som om de er far og datter, så det passer da perfekt. Thore Marie Mathisdatter ble født 30. oktober 1825, og døde 19. mai 1868. Hun giftet seg med Christian Christiansen som ble født 24. mai 1820 i Trøgstad, og døde 5. juli 1893 i

Walcott, Rice, Minnesota. I Folketellingen for 1865 er de bosatt på Haugen Søndre i Trøgstad med barna, og Christian står oppført som Husfar og Leilending, så de leier og driver Haugen Søndre. Thore Marie døde i 1868, og minstejenta er da bare 3 år gammel. Under folketellingen for 1880 er han bosatt i Minnesota.

Thore Maria og Christian fikk åtte barn: KAREN, MARTIN, JOHAN, MATTEA, AMALIE, SOPHIE, OLE og MARIE

Marie: ? Kan være Thore Maries yngste datter Marie, men det er kun spekulasjoner. Marie Martinsdatter ble født 1865.

Matea og Gunerius: Det er Thore Maria og Christians datter og hennes mann som også emigrerte. Matea Martinsdatter ble født 28. oktober 1853 på Sukken i Rødenes. Hun giftet seg med Gunerius Christiansen. Gunerius ble født 22. juli 1851 i Trøgstad, og døde 9. januar 1929 i Walcott, Rice, Minnesota.

Matea og Gunerius fikk åtte barn: EMILY, ANNE MARIA, JULIA CAROLINE, CHRISTIAN G, THEA HELENE, GEORGE, JOHAN og GILBERT MARIAM.

Jonette: ? Det kan se ut som om hun er bosatt i Trøgstad. Muligens en venninne av Randine.

Har du en utvandrerhistorie å dele med oss?

Redaksjonen er behjelpelig med skanning av brev, postkort og bilder, og kan om ønskelig hjelpe deg til å utforme din historie til en artikkel.

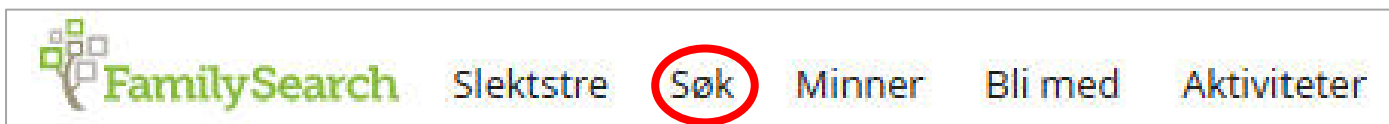
[<redaktor@of.slektogdata.no>](mailto:redaktor@of.slektogdata.no)

FamilySearch Del II –

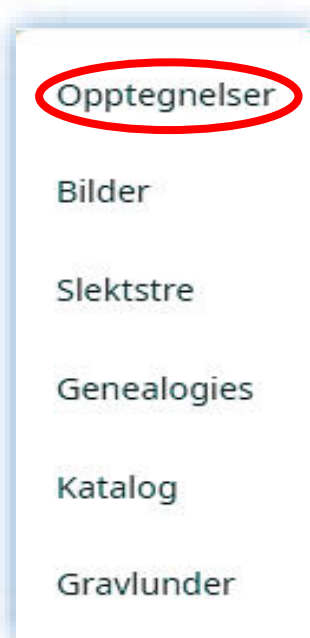
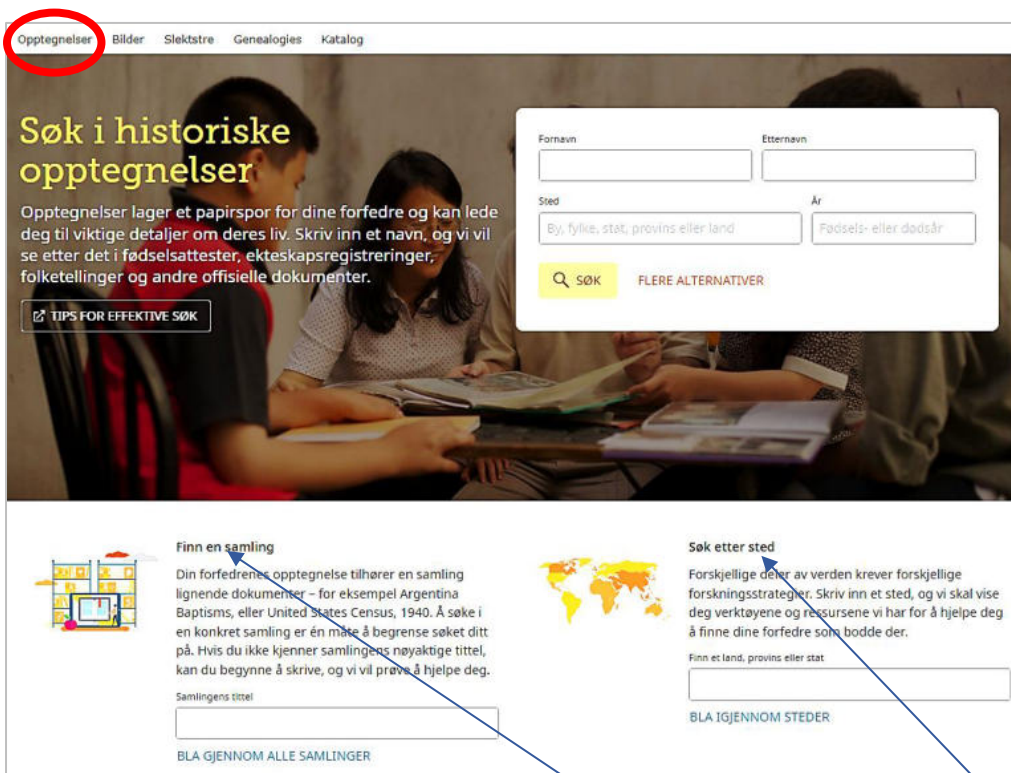
ressurser for å finne personer som utvandret

av Margaret H. Strand

[FamilySearch](#) inneholder mye mer enn et verdensomspennende slektstre, den har omfattende databaser med kilder fra de fleste land i verdenen, inkludert de land nordmenn oftest emigrerte til. Når man velger norsk språk (ved å klikke på klode-ikonet og velge blant 42 språk), ser hovedmenyen slik ut:

Det lille ordet «søk» ser kanskje ikke så imponerende ut, men bak det ligger en meny med databaser som inneholder milliarder av kilder fra mange land.

«Opptegnelser» inneholder de viktigste kilde-databasene, og finnes under søkemenyen. Det er også her man finner mest av nytte i jakten på utvandrere. Husk at alle kilder på nettsiden er gratis tilgjengelig, så *FamilySearch* er beste utgangspunkt, før man går så langt som å abonnere på *Ancestry.com* eller andre nettsider som krever abonnement. Man må registrere seg med brukerkonto og logge på ved hvert besøk. Nettsiden er ikke kommersiell, og inneholder derfor ikke reklame.

Søkemenyen

Det er tre måter å begynne på. Man kan bruke søkefeltet vist på forrige side, og tilføye flere kriterier etter behov.

Man kan bruke «Finn en samling» for å velge en bestemt database å søke i. Og «Søk etter sted» lar en finne databaser fra bestemte land eller områder ved å bruke verdenskartet eller andre søkemuligheter.

Legg til informasjon om forfedre
 NAVN ALTERNATIVT NAVN KJØNN

Fornavn Etternavn

Legg til livshendelse
 VALGFRI FØDSEL EKTESKAP BOSTED DØDSDATO

Fødested Fødselsår (intervall) Fra Til

Sted År (intervall) Fra Til

Legg til familiemedlem
 EKTEFELLE FAR MOR ANNEN PERSON

Ektefellens fornavn Ektefellens etternavn

Legg til opptegnelsesalternativer
 STED TYPE BUNKENUMMER BILDEGRUPPENUMMER (DGS) ELLER FILMNUMMER HOVEDPERSON

Land eller sted Delstat eller provins

Vis nøyaktig søk

FÆRRE ALTERNATIVER

Det avanserte søket – her har vi utvidet feltene for fødested og ektefelle.

Jeg bruker vanligvis søkemenyen først og begrenser søket ved å føye til sted og tidsrom. Det fine ved det generelle søkefeltet er at det søker i samtlige databaser (med mindre man føyer til et bestemt sted) noe som kan være nyttig hvis man ikke vet akkurat hvor en person eller familie havnet.

Det er i skrivestunden 139 samlinger for USA. Disse omfatter føderale folketellinger fra 1790-1950 (unntatt 1890 som gikk tapt ved brann); statlige folketellinger; nekrologer; grensekryssinger; graver; adressebøker; diverse militære kilder; fødsler, vielser og dødsfall; kirkebøker fra enkelte kirkesamfunn, med bl.a. dåp; passasjerlister; avisutklipp; statsborgerskapsdokumenter; militære pensjoner; pass-søknader; og mye mer. Enkelte treff gir lenker til noen av *FamilySearch* sine samarbeidspartnere, slik som *Findagrave* og *The National Archives*.

Man finner mange databaser fra Canada, Storbritannia, Australia, New Zealand, Sør-Afrika

og flere andre områder nordmenn kan ha utvandret til, inkludert europeiske land.

Siste oppdatering jeg mottok pr. e-mail, fortalte at 49,8 millioner opptegnelser fra 49 land, dvs. samtlige kontinenter (unntatt Antarktika), er frigitt nylig, hvorav flere nye samlinger samt betydelige utvidelser av mange eksisterende samlinger. Jeg bruker å gjenta det rådet: det du ikke finner i dag, finner du kanskje om en måned. Det er i alle fall lurt å gjenta søk med visse mellomrom, for stadig flere kilder blir tilgjengelige på nettet.

FamilySearch WIKI

Uansett om du akter å bruke *FamilySearch* sine kildedatabaser eller ikke, vil du oppdage at FS wikien er et skattkammer for opplysninger om slektsgransking i mange land. Når man først gir seg ut på jakt etter utvandrere, har man ofte få kunnskaper om fremgangsmåten for søk i andre land og hvilke typer kilder finnes der.

Men nordmenn har ofte problemer med å finne wikien, hvis de bare bruker den norsk-språklige versjonen av *FamilySearch*. Dette skyldes at wikien ennå ikke er oversatt til norsk, kun noen få språk per i dag. Bruk derfor [den engelske versjonen av nettsiden for wikien](#).

Her kan man søke ikke bare etter land, men stater, provinser og for noen land også counties (fylker) og kirkesogn.

Her vil man finne kart og grundige veiledninger i diverse aspekter av slektsgransking i det aktuelle området.

Ta f.eks. en titt på Minnesota, og klikk på noen av alternativene der:

<https://www.familysearch.org/en/wiki/Minnesota, United States Genealogy>

Eksempler

Her følger noen få eksempler på nordmenn i utlandet, fra *FamilySearch* databaser, for å vise litt av bredden i samlingene.

Husk at stavemåten på norske navn i utlandet kan variere, og at din utvandrer kan ha valgt å kalle seg noe annet enn det han het hjemme i Norge. *FamilySearch* og enkelte andre inter-

nasjonale nettstedet fanger opp mange stavevarianter, men slett ikke alle. Så vær kreativ hvis du ikke finner noen ved første forsøk!

USA

Ole C. Branstad

Ole Branstad og familie.
Bilde: Findagrave.com

Ole Christian Andersen ble født 18. aug. 1839 i Moss, med foreldre Anders Pedersen Brandstad og hustru Elen Marie. Ole reiste til sjøs i ung alder, og havnet i USA etter noen

eventyrlige år. Han deltok i den amerikanske borgerkrigen. Etter å ha sluppet ut av fangenskap, giftet han seg og ble en fremgangsrik bonde i Grantsburg, Wisconsin, der han også deltok aktivt i lokal samfunnet. *FamilySearch* har flere treff på ham, bl.a. Wisconsin State Census 1885, 1895 og 1905; føderale tellingen 1880 og 1900; dødsdatoen fra databasen Wisconsin Death Index; lenke til treff i *Findagrave* som inneholder bilde av graven, familiefotografi og nekrolog fra en avis.

No.	Name	Age	Sex	Color	Height	Weight	Build	Hair	Eyes	Complexion	Birth	Place	Parents
3	Ole Christian Andersen	16	M	Blue	5' 10"	140	Slender	Blue	Blue	Fair	1839	Moss, N. J.	Anders Pedersen Brandstad & Elen Marie
4	Elen Marie Andersen	16	F	Blue	5' 10"	140	Slender	Blue	Blue	Fair	1839	Moss, N. J.	Anders Pedersen Brandstad & Elen Marie
5	Anders Pedersen Brandstad	40	M	Blue	5' 10"	140	Slender	Blue	Blue	Fair	1839	Moss, N. J.	Anders Pedersen Brandstad & Elen Marie
6	Elen Marie Andersen	16	F	Blue	5' 10"	140	Slender	Blue	Blue	Fair	1839	Moss, N. J.	Anders Pedersen Brandstad & Elen Marie

Utdrag fra 1900-tellingen Grantsburg, Burnett County, Wisconsin, som viser Ole Branstad med hustru og barn. (*FamilySearch*)

Thore Botnermyr

Thore Botnermyr fra Larkollen giftet seg i Brooklyn i 1958. *FamilySearch* inneholder en transkribert versjon av vielsen:

Name	Thore Botnermyr
Sex	Male
Spouse's Name	Rigmor Anthonen
Spouse's Sex	Female
Event Type	Marriage
Event Date	1958
Event Place	Brooklyn, New York City, New York, United States
Event Place (Original)	Brooklyn, New York City

FamilySearch inneholder også en skipsliste fra 1955, som viser Botnermyr som skipsoffiser om bord i M.S. Black Hawk som seilte fra Rotterdam til New York. (Skipshistorie.net har en beskrivelse av skipet, historikk, samt et bilde.)

Form I-486
UNITED STATES DEPARTMENT OF JUSTICE
IMMIGRATION AND NATURALIZATION SERVICE
(Rev. 12-24-52)

Form No. 136—Printed in U.S.A. and sold by Uns & Co., 24

LIST OR MANIFEST OF PERSONS EMPLOYED ON

Required under immigration and Nationality Act, to be delivered to the United States immigration officer at the port of arrival.
(Include names of all crewmen whether they are aliens or citizens.)

Vessel M/S "BLACK HAWK" sailing from port of Rotterdam 5/28/55

(1) No. on list	(2) NAME IN FULL		(3) Length of service at sea	(4) Position in ship's company	(5) SHIPPED OR ENGAGED	
	(a) Family name	(b) Given name			(a) When	(b) Where
1	Christensen	Alf Riiber	21	Master	27/1-55	Arendal
2	Sandberg ✓	Arve ✓	13	Ch.off.	9/5-55	Tr.heim
3	Strømme	Nils ✓	7	2nd "	17/7-54	Moss
4	Botnermyr ✓	Tore ✓	13	3rd "	24/5-55	Moss
5	Reiersen ✓	Per ✓	5	W/O	14-5-55	Stavanger
6	Johannesen	Einar ✓	14	Boatswain	14/9-54	Fr.stad

"New York, New York Passenger and Crew Lists, 1909, 1925-1958",
<https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:2HCM-CKG> : Fri Jan 10 10:47:45 UTC 2025

SALOON, CABIN, AND STEERAGE ALIENS MUST BE COMPLETELY MANIFESTED.

LIST OR MANIFEST OF ALIEN PASSENGERS FOR THE UNITED STATES

Required by the regulations of the Secretary of Commerce and Labor of the United States, under Act of Congress approved February 20, 1907, to be delivered

S. S. *Hellig Olav* sailing from *Christiania the 21st of April, 1911*

No. on List.	NAME IN FULL.		Age.	Sex.	Married or Single.	Calling or Occupation.	Able to—		Nationality. (Country of which citizen or subject.)	Race or People.	*Last Permanent Residence.		The name and complete address of nearest relative or friend in country whence alien came.	Final Destination. (Classed where permanent address.)	
	Family Name.	Given Name.					Read.	Write.			Country.	City or Town.		State.	City or Town.
1	Hessaa	Olaf	24	M	Single	Farmer	Yes	Yes	Norway	Scand.	Norway	Ullr	Father: Olaf Hessaa Brother: J. P. Hessaa Mother: Mrs. M. Hessaa	N.Y.	Stamton
2	Borresen	Gerda	23	F	Single	Housewife	Yes	Yes	Norway	Scand.	Norway	Ullr	Father: Hans B. Borresen Mother: K. Lundshj. Borresen	N.Y.	H. Paul
3	Andersen	Valborg	21	F	Single	Shopgirl	Yes	Yes	Norway	Scand.	Norway	Ullr	Father: Jacob Andersen Mother: J. P. Andersen	N.Y.	Boston
4	Christensen	Martin	18	M	Single	Printer	Yes	Yes	Norway	Scand.	Norway	Habak	Father: J. P. Christensen Mother: M. Christensen	N.Y.	Rockster
5	Oster	Sarah	25	F	Single	Domestic	Yes	Yes	Norway	Scand.	Norway	Ullr	Father: E. P. Oster Mother: J. P. Oster	N.Y.	New York
6	Olsen	Marie	25	F	Single	Domestic	Yes	Yes	Norway	Scand.	Norway	Ullr	Father: J. P. Olsen Mother: M. Olsen	N.Y.	Hillbaker
7	Olsen	Ludvig	22	M	Single	Blacksmith	Yes	Yes	Norway	Scand.	Norway	Mass.	Mother: M. Olsen Father: J. P. Olsen	N.Y.	New York
8	Gulbrandsen	Juul	23	M	Single	Tiler	Yes	Yes	Norway	Scand.	Norway	Mass.	Father: J. P. Gulbrandsen Mother: M. Gulbrandsen	N.Y.	New York

FamilySearch har mange passasjerlister til New York og andre nord-amerikanske havner. Her ser vi to mossemenn, smeden Ludvig Olsen og sjømannen Juul Gulbrandsen som reiser på skipet «Hellig Olav» fra Christiania den 21. april 1911. Passasjeropplysningene i skiplister fra den perioden går over to sider, og andre siden oppgir bl.a. reisedestinasjonen i New London i Connecticut og slektningene de drar til med adresse.

6	Joh	And	25	M	Single	Farmer	Yes	Yes	Norway	Scand.	Norway	Ullr	Father: J. P. And Mother: M. And	N.Y.	New York
7	Joh	And	25	M	Single	Farmer	Yes	Yes	Norway	Scand.	Norway	Ullr	Father: J. P. And Mother: M. And	N.Y.	New York
8	Joh	And	25	M	Single	Farmer	Yes	Yes	Norway	Scand.	Norway	Ullr	Father: J. P. And Mother: M. And	N.Y.	New York

John O. Melby

Johannes Olsen, kjent i USA som John O. Melby, var en husmannssønn fra Askim som grunnla en bank i Wisconsin, USA. Les mer om ham i neste nummer av Østfoldslekt!

FamilySearch hadde flere treff på ham, bl.a. de føderale folketellingene 1880 og 1900, statlige tellinger for 1895 og 1905, treff i Wisconsin Land Records, begravelsen i 1909, samt treff på andre familiemedlemmer.

ENGLAND

Sjømenn

Man finner ofte norske sjømenn om bord i skip i britiske havner når folketelling er tatt opp.

Enumeration of the Inhabitants in the Villages of *Witchell* in the County of *Lamphear*, State of Wisconsin, on the 20th June, A. D. 1885.

E. M. Ironbridge, Assessor
Enumeration for Village

NAME OF HEAD OF FAMILY	APPROXIMATE POPULATION					NATIVITY						
	Male	Female	Male	Female	United States	Denmark	Swedish	Irish	Polish	English	American	Swedish
John C. Melby	2	4			5							
Chas. G. Beach	1				1							
Z. G. Beach	1				1							
Henry H. Beach	1				1							
A. O. Melby	2	1			3							

NAME	AGE	SEX	RELATION	NATIVITY
J. B. Hilde	36	M	Master	Norway
Hans Bergh	34	M	First Mate	Norway
O. Mørck	32	M	Second Mate	Norway
A. Christiansen	28	M	Third Mate	Norway
L. Jensen	25	M	Fourth Mate	Norway
Olaves Andersen	22	M	Fifth Mate	Norway
Torval Andersen	20	M	Sixth Mate	Norway
Wilhelm Telning	18	M	Seaman	Norway
Carl C. Andersen	16	M	Seaman	Norway

Her ser vi besetningen på skipet «Marie» på tellingsnatten 2. april 1871, der mesteparten av besetningen er fra Fredrikstad: Hans Bergh, K. O. Mørck, A. Christiansen, L. Jensen, Olaves Andersen, Torval Andersen, Wilhelm Telning og Carl C. Andersen. Kapteinen, G.C. Holst, var fra Drammen.

Martin Olsvik

Martin Andreas Olsvik fra Ålesund emigrerte til Australia via England. Vi finner ham i Digitalarkivet under «Emigranter over Ålesund 1878-1930», og FamilySearch har en transkribert versjon av hans utreise fra England, samt lenke til originalen på FindMyPast:

Den transkriberte versjonen (til h.) og utdrag fra originalen (under). Originalen viser at Olsvik reiste ut med to andre nordmenn, Paul Eidem og John Nøstdal, fra London, der de oppholdt seg midlertidig på et hotell. De reiste på S.S. Ballarat fra P. & O. Australia-linjen, fra London til Melbourne.

Martin A Clsvik

Migrasjon • United Kingdom, Outgoing Passenger Lists, 1890-1960

LAGRE
REDIGER
DEL

Navn	Martin A Clsvik
Kjønn	Male
Alder	26 years
Fødselsdato	1901
Travel Place	MELBOURNE, Victoria, AUSTRALIA
Ankomststed	AUSTRALIA
Type hendelse	Emigration
Hendelsesdato	11 May 1927
Sted for hendelse	England, United Kingdom
Sted for hendelse (Original)	England

Name of Ship <u>S.S. "BALLARAT"</u> 36 Steamship Line— <u>P. & O. AUSTRALIA</u> via THE CAPE SERVICE. NAMES AND DESCRIPTIONS OF ALIEN PASSENGERS EMBARKED AT THE PORT OF LONDON. <small>B.—NON TRANSMIGRANTS, that is Alien Passengers other than those included under A.</small>	P.M. 25. Date of Departure <u>12/5/27</u> 192 Where Bound— <u>AUSTRALIA.</u>
--	--

✓ 261	Eidem Paul	Kunde Hotel King's	Melbourne	Larworker	25	Norway
✓ 262	Olsvik Martin A	do	do	do	26	do
✓ 263	Nøstdal John	do	do	do	22	do

CANADA

53	June 4/95	Northport	Carl H. Andersson	128	Bachelor	Captain
	By License Prof. Teacher		Annie R. Tingley	517	Spinster	

Moss, Norway	Moss, Norway	Anders P & Hilda	Ship Owner	Geo B. Gillmore
Northport	Northport	Thompson & Annie	Sea Capt.	Agnes L. Campbell
				Rev. J. H. Brownell

Vielsen til en norsk skipsfører, Carl H. Anderssen fra Moss, som giftet seg med Annie R. Tingley i Nova Scotia, Canada, den 4. juni 1895.

NEW ZEALAND

Østfoldmannen Ole Christian Torkilsen ble født den 7. april 1845 i Skiptvet, som sønn til Huusmand Torkil Thorsen og hustru Kirsti Olsdatter. Han giftet seg i Glemmen i 1870, der eldste sønnen Torvald Kristian ble født to år senere. Han emigrerte til New Zealand med sin lille familie. Family-Search har treff om hans dødsfall og begravelse i Norsewood, New Zealand i 1913 samt fra valgregistre, og det var [lenke der til FindaGrave](#) med bilder av ham og familien, samt graven.

*Ole Christian Torkilsen.
Bilde: Norsewood Cemeteries Project*

«Genealogies» er en samling innsendte slekts-trær i diverse formater.

Rettigheter

FamilySearch gjør historiske opptegnelser tilgjengelig gratis etter avtale med rettighets-haverne. I enkelte tilfeller, setter rettighets-haverne visse begrensninger, slik som at det kun er en transkribert versjon av kilden som kan frigjøres på nettsiden til FamilySearch, mens man må til deres egen nettside, eller til en Family-Search senter, for å se på originalen.

Konklusjon

Hvis man akter å jobbe med utvandrere, bør man i første omgang benytte seg av de gratis kildedatabasene i FamilySearch, før man går til skrittet å abonnere på en kommersiell tjeneste slik som Ancestry.com eller MyHeritage.

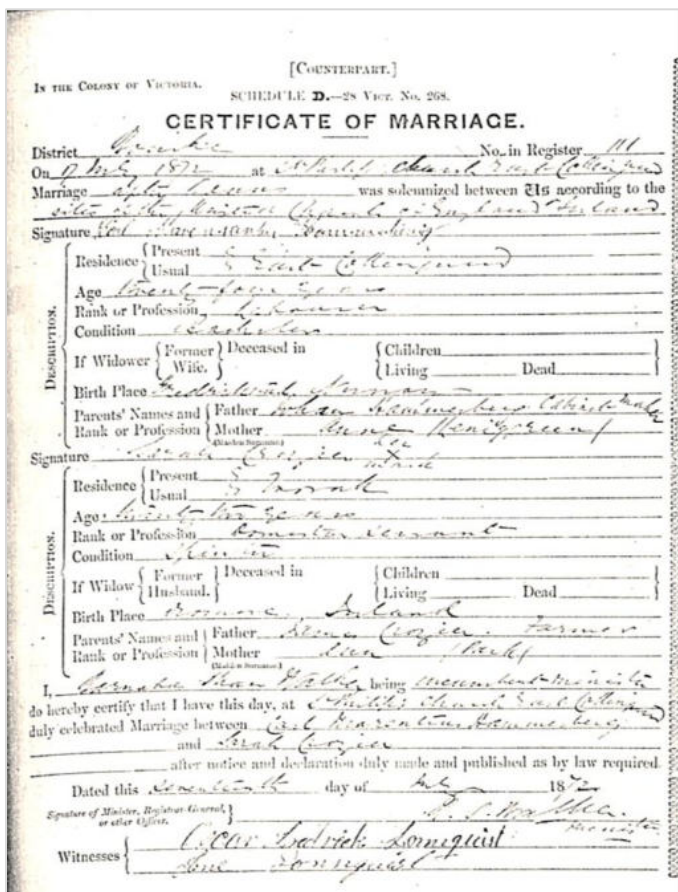
De tre store internasjonale nettsidene, Ancestry, MyHeritage og FamilySearch har mange av de samme databasene, men presentasjonen og søkemåten kan variere litt, slik at man noen ganger får treff på en person i en av dem og ikke i en annen som inneholder samme kilden.

Og hver av disse tre har unike samlinger som ikke de andre har, slik at de utfyller hverandre.

Ikke glem, heller, at antall databaser og antall navn i alle tre øker fortløpende.

FindMyPast.co.uk, derimot, har hovedsakelig kilder fra Storbritannia, Australia og New Zealand; men også litt fra enkelte andre land. Det finnes flere store genealogiske nettsider, hva man vil ha mest nytte av kommer an på hvilke land dine emigranter bodde i. Geneanet har nå peilet seg inn på det skandinaviske markedet, men har flest databaser fra Frankrike og europeiske land. Filae er utmerket for franske kilder. MyHeritage har også en god del fra mange land i Europa.

Skal man velge en kommersiell tjeneste, bør man først undersøke hvilke samlinger de har, og velge den som er mest hensiktsmessig for sitt behov.

Carl Marentius Hammerberg, født 1848 i Fredrikstad, sønn av snekkermester Johan Hammerberg giftet seg i Collingwood, Victoria, Australia i 1872.

Carl, som nå kalte seg Charles, døde uventet i Melbourne i 1912, og man finner ham i skifte-registret to måneder senere (FamilySearch).

Bilder = skannede kilder

Denne ufattelig store data-samlingen i FamilySearch har et misvisende navn på norsk. «Bilder» inneholder over 5,5 milliarder skannede kilder, som ennå ikke er blitt transkribert og søkbare. Disse kan man bla igjennom, noen har en alfabetisk indeks eller en kronologisk inndeling som gjør det lettere å finne frem.

Skannede kilder krever mer tid og tålmodighet enn søkbare databaser, men kan inneholde skatter for den iverdige slektsgranskeren.

Tips for slektsgranskere:

Verdien av genealogiske ordbøker

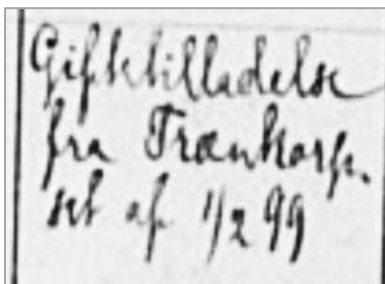
Man kommer ofte over nye ord og uttrykk når man driver med slektsgranskning. Ofte kan man finne forklaring/definisjon ved å google. Andre ganger er [lokalhistoriewiki](#) til stor hjelp.

Jeg fikk nylig en henvendelse om tyding av ord i en vielsesinnføring fra ldd. «Stra» viste seg å være «Kra» = Kristiania. Men det som trakk min opp-

merksomhet var mannens yrke. Gudbrand Esbjerg (her feilskrevet Esbjerg) var «Trænsersgent, Expeditør ved Smørexport, Kra.» I rubrikken for «Legitimasjon for Indskud i Enkekassen samt for Giftetilladelse, forsaavidt saadan tiltrænges» sto det: «Giftetilladelse fra Trænkorpset af 1/2 99.» Hverken jeg eller den jeg fikk henvendelsen fra visste hva Trænkorpset var.

9 April	I	Gudbrand Esbjerg	Trænsersgent, Expeditør ved Smørexport, Kra.	Norde Land	1872 1/2	Bivild 1888; km. Bivild
	I	Thora Cecilie Nielsen	Hjemme, <u>Stra</u>	Kristiania	1875 1/2	Stra - i Mellemstrikken

<https://www.digitalarkivet.no/kb20060511050260>

Googling av «Trænkorpset» ga meg et par forekomster av ordet, men ingen forklaring. «Træncorpset» med C ga meg et svar i en artikkel i Gjøviks Blad med tittelen: *Den mystiske Madam Pedersen*: «Da ble Hærens første organisasjon i transporttjeneste etablert med Træncorpset. Det besto av to bataljoner med tre kompanier i hver.»

[Lokalhistoriewiki](#) hadde heller ikke treff.

Da var bokhylla neste stoppested. Heini Madsens «**Ordbok for slægtsforskere**» (Skúvanes 2011) ga fyldige svar.

Træn 1) Hærafdeling der transporterer udrustning og forsyninger

2) Kolonne af forsyningsvogne

Trænkorp Forsyningskorps

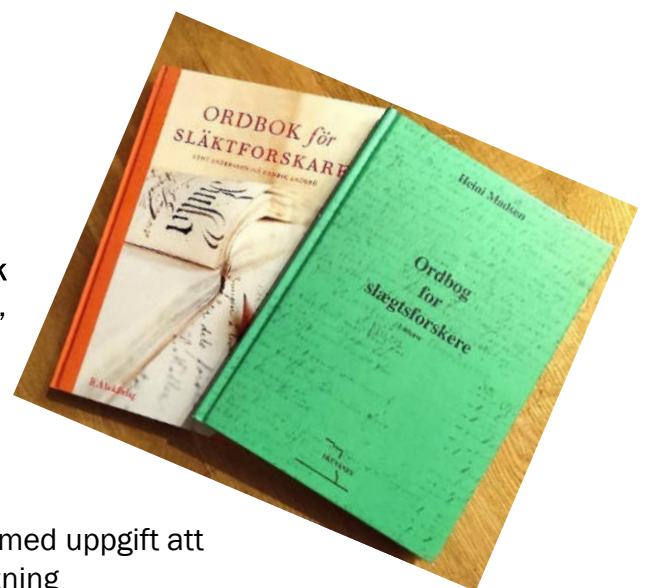
Trænkusk Soldat der kører en forsyningsvogn

Trænsoldat Forsyningssoldat

Jeg fant et tilsvarende begrep i den svenske «**Ordbok för släktforskare**» (Kent Andersson och Henrik Anderö, ICA bokförlag, Västerås 2007).

Träng (mil) Truppformation inom armén med uppgift att sköta och transportera arméns erforderliga förnödenheter

Trängfartyg (mil) Till örlogsflottan hörande fartyg med uppgift att transportera reparationsarbeten, bärgning, isbrytning

Så da lærte jeg noe nytt, takket være det brokete og flerspråklige innholdet i bokhylla mi. Bøker blir visst ikke avleggs, selv i disse digitale tider!

GEDCOM-filer

GEDCOM er et fil-format som kan leses av forskjellige slektsprogrammer, et felles språk, så å si. Det er derfor den beste måten å dele slektsopplysninger på, og kan importeres i alle moderne slektsprogrammer, inkludert Reunion for Mac.

GEDCOM er et akronym for de engelske ordene:

Genealogical
Electronic
Data
Communications

(eller **G**enealogical **D**ata **C**ommunications)

Filtypen gir en type back-up av slektsopplysningene som bevarer de innbyrdes slektskapsforholdene. I tillegg til å kunne importeres i (og eksporteres fra) et slektsprogram, kan filtypen brukes for å laste opp slektsopplysninger til DNA-databaser og mange online slektstrær (inkludert *Ancestry.com* og *MyHeritage*).

FamilySearch tre derimot, har et felles slektstre og tillater ikke import av GEDCOM-filer, da dette ville resultere i altfor mange duplikater av personer allerede i databasen. Flere slektsprogrammer som er kompatible med *FamilySearch* vil kunne synkroniseres med FS-treet. Dette tar mer tid enn opplasting av GEDCOM, men til gjengjeld gir det deg anledning å sammenligne eventuelle duplikater nøye før du avgjør om det er samme person, og bevare kun de opplysningene du vet er korrekte.

Men *FamilySearch* har et annet sted der man kan laste opp GEDCOM-filer: Pedigree Resource File. Der vil det skapes en database som ikke kan forandres av andre brukere, så dette er en bra måte å bevare ditt arbeid for ettertiden. [Her kan du lese](#) om hvordan man gjør dette.

GEDCOM-filer har visse begrensninger. De vil ikke få med seg eventuelle bilder, dokumenter og media-filer, hverken fra slektsprogram eller når du laster ned fra en online database. Notater og kilder, derimot, vil være med.

Et slektsprogram slik som *Legacy* vil gi deg flere back-up alternativer. GEDCOM finnes under EKSPORT-menyen. Mens SIKKERHETSKOPIERING vil produsere en ZIP-fil, en kondensert slektsfil

kompatibel med programmet det ble laget i. For å åpne en slik fil, bruker man ikke IMPORT-funksjonen slik man gjør for GEDCOM-filer, men «Tilbakekopier familiefil» i *Legacy*, andre programmer kan ha forskjellige betegnelser for denne gjenopprettingsfunksjonen.

Uansett format du velger, er det viktig å sikkerhetskopiere dine slektsopplysninger. Dette utgjør ofte mange års møysommelig arbeid. Back-up bør oppbevares forskjellige steder, gjerne på minnepinner eller CD-rom, og distribueres til andre familiemedlemmer, i tilfelle brann eller andre uhell. Jobber du på nettet, f.eks. i *MyHeritage*, er det likevel viktig å ha kopier hjemme og andre steder.

GEDCOM-filer kan også lastes opp til DNA-databaser slik som [Norway DNA Norgesprosjektet](#). Kombinasjonen DNA-testing og tradisjonell slektsgransking fra historiske kilder gir de mest nøyaktige resultatene!

Animer bilder

Den som vil ha litt moro med slektsbildene sine kan prøve ut *MyHeritage* sin nye funksjon for å animere bilder. Funksjonen bruker AI (kunstig intelligens) til å lage korte videosnutter (5 sek.) ut fra stillbilder man laster opp til nettsiden.

De kan også lages i siste versjonen av *MyHeritage* appen på mobilen, og funksjonen der heter «Live-Memory». Appen har nå et utvalg av morsomme effekter man kan anvende: dans, sang, undervann, mm. Videoene lagres på *MyHeritage* og kan deles med andre. Man får to valg når man har hentet opp et bilde: **Ha det gøy**, som lar en velge morsomme animasjoner som nevnt; og **Gjenopplev minnet**, som gjenskaper scenen på en mer realistisk måte. Utvalget av animasjoner på nettsiden er litt annerledes enn på appen.